

IN PACE IN DIPSUM

DORMIAM ET REQUIESCAM

ORIENTUR JUSTITIA

ET ABUNDANTIA PACIS

PASSER INVENIT SIBI DOMUM

ET TURBAMUS NIVEM ALTIJARIA

X. ÉVF. 1909. 4. SZÁM.

ÖRÖKIMÁDÁS

HAVI FOLYÓIRAT

A LEGMÉLT. OLTÁRISZENTSÉG IMÁDÁSA S
SZE GÉNY TEMPLOMOK FELSZERELÉSÉNEK
ELŐSEGÍTÉSÉRE HIVATALOS KÖZLÖNYŰL

KIADJA

A KÖZPONTI OLTÁREGYESÜLET

Szerkesztőség-kiadóhivatal Bpest, IX., Üllői-ut 75

Ára egy évre 3 korona

Megjelenik minden hó közepén.

STEPHANÉUM NYOMDA R. T.

VIRGO IPSUM, QUEM GENU

IT DEUM ADORAVIT.

SACRIFICIUM DEO

SPIRITUS CONTRIBULATUS

PLORABUNT SACERDOTES:

PARCE POPLUO TUO.

QUI FRUMENTUM ECCE AGNUS DEI

ELECTORUM CONSERVATI CUJUS NON SUM DIGNUS.

F.M.S.

Az Erzsébet Örökimádás-templom egyesület alapító tagjai. Akik legalább 500 koronát fizetnek:

Gróf Esterházy Miklós Móríc, Csákvár 2000 k, gróf Esterházy Miklós Móríczné, Csákvár 2000 k, dr. Zalka János győri püspök † 2000 k, Schusztér Konstantin váci püspök † 2000 k, Lajos Viktor főherceg 1000 k, a győri székeskáptalan 1000 k, József főherceg 2000 k, Clotild főhercegnő 2000 k, Hidassy Kornél püspök † 2000 k, a nagyváradí lat. szert. káptalan, Thurn Taxis Albert herceg és neje Margit főhercegnő 4716 k, özv. Majláth Györgyné 2000 k, gróf Szapáry Gézáné 1000 k, Hohenlohe hercegné 1000 k, gróf Majláth Gusztáv püspök 2000 k, gróf Majláth György 1000 k, Kovács József kisgyarmati plébános 2000 k, báró Sennyey Pálné 2000 k, Zichy Kray Irma grófnő 2000 k, id. gróf Chotek Rezső † 600 k, József Ágost főherceg 2000 k, Augustza főhercegnő 2000 k, Finta Róza úrnő, Budapest 800 k, Dessewffy Sándor püspök 1000 k, özv. Korniss Mária grófnő 2000 k, Esztergomi főkáptalan 1000 k, Egrí főkáptalan 2000 k, id. Zichy János gróf 1000 k, id. Zichy Jánosné grófné 1000 k, gróf Wenckheim Géza 1000 k, Gróf Wenckheim Gézáné 1000 k, Pálffy Anna grófnő 1000 k, báró Rédl Béla 600 k, özv. Kürthy Antalné, Budapest 2000 k, gróf Wenckheim Frigyes, Wenckheim Frigyesné grófnő 10.000 k, Cziráky Almásy Erzsébet grófnő 2000 k, Hetey Sámuel püspök † 600 k, bécsi székeskáptalan 600 k, Szmrecsányi

Pál püspök 1500 k, Jenő főherceg 600 k, gróf Csekolics Endre 4500 k, gróf Schönborn Bucheim Ervin 1000 k, San Marco hercegnő 2000 k, örgróf Pallavicini Sándorné 2000 k, Dréher Antal 2000 k, örgróf Pallavicini Alfonz 1000 k, báró Draxhe 1000 k, báró Springer 600 k, Riegler József Edéné 1000 k, Mária Valéria főhercegnő 4000 k, gróf Esterházy Marie 500 k, herceg Hohenlohe Keresztély 1000 k, Graffel János apátkanonok 1000 k, gróf Batthyány Iván 2000 k, Császka György érsek 2000 k, Glück Mór, Marosváraija, Glück Mórné, Marosváraija 2000 k, id. gróf Almásy Kálmánné 2000 k, Bende Imre püspök 2000 k, Vaszary Kolos bibornok 10.000 k, F. N. 4000 k, gróf Wimpffen Sigfried 1200 k, herceg Pálffy Miklós 600 k, özv. Wodiáner Albertné 1000 k, özv. Jalic Kálmánné 800 k, gróf Zichy Nándor 1000 k, gróf Zichy Nándorné 1000 k, Sujánszky Antal püspök 6000 k, báró Hornig Károly püspök 6000 k, Cellet József báró püspök 1000 k, gróf Andrássy Dénesné 1000 k, Gr. Wimpffen Sigfriedné 4000 k, Heinrich Aladár 20.000 k, Városy Gyula 10.000 k, Heinrich Ferencz 1000 k, báró Révay Ferencz 1000 korona.

Örgróf Pallavicini Edéné gyűjtése az Örökimádás-templom belső díszítésére. Özv. gróf Almásy Kálmánné 2000 k, gróf Almásy Dénes 2000 k, gróf Almásy Imre 2000 k, özv. gróf Almásy Györgyné 2000 k, gróf Esterházy család 8000 k, gróf Károlyi család 8000 k, gróf Széchényi család 8000 k, Kiss Aladár

ÖRÖKMÁDÁS

a Központi Oltáregyesület havonként megjelenő hivatalos közlönye.

Tartalom: Makay Lajos: Bizzatok, én meggyőztem a világot! — Reviczky Aladár: Az Oltáriszentség rendelése. — Szepessy László: Husvétii Mária-Ének. — Reviczky Aladár C. M.: Szent Paszkál életrajza. — A szabad Bulgáriában. — A nürnbergi vásáron. — Kőszegi László: Olaszországi levelek. — Szuszai A.: Az élet kenyere. — Ostyasütés. — Ezerkétszáz márka egy áldozásért. — Az Oltáriszentség evangéliuma. — Föjlajánló ima. — Rőptében a nagyvilág körül. — Az Örökimádás-templomegyesület közgyűlése.

Bizzatok, én meggyőztem a világot!

ASODASZÉP történetet jegyeztek föl az ősi keresztény századoknak ihletett szentei. Ádám vétett és halált érdemelt, mert a bűn zsoldja a halál. Ő megbánta bűnét s mintha érezte volna, hogy valami mennyei segítség, valami égi erősítés nélkül meg nem állhat, halála órájában üdítő nedvet kért ajkaira. Fia, a kit Sethnek hívtak s a kit nagyon szeretett, lement a paradicsom kertjébe, de ott nem adtak neki semmit, csak egy kis magocskát. Ez ugyan nem adott enyhét Ádámnak, de legalább reményleni engedte őt. Látnoki szemével belátta a jövőt s tudta, hogy a kis magocskából merész sudár fa lesz s ennek lombjaiból hullik le majd a gyümölcs, mely az ő ajkait enyhíteni fogja. Nyugodtan halt meg Ádám. Seth, a jó fiú eltemette őt a szomszéd hegyen, a mit később Koponyahegynek, Golgotának vagy kálváriának neveztek, — de elültette a parányi magocskát is a paradicsom tövében, mely épen ott volt az olajfák hegyén, a hol később Jézus vérrrel verítékezett, talán ép azon a helyen, a hol az ősszülő vétkezett. Így látta ezt látomásaiban száz évvel ezelőtt Emmerich Katalin is, a szentéletű apáca, a dülmeni kolostorban s így írta ezt le Brentano Kelemen az új romanticizmus legnagyobb alakja. A magocska pedig, a mit Ádám fia elültetett, egyre nőtt mind magasabbra-magasabbra, a Jordán hajjai és az emberek bánatos könnyei öntözték az Olajfákhegyén, az emberek bámulták. A zsidó hatalom fénykorában Dávid király fia, Salamon a templom építése idején fölhasználta s a csodás fa ott domborult merész ívben a templom oldalán Cedron patakja fölött. Szába királynője nem mert azon átmenni, prófétai ihlettel előre sejtve annak nagyságát. El is rejtették a drága kincset Jeruzsálem közelében, a gyógyerővel bíró

juhok tavának fenekére; talán már feledésbe is ment a fa, csak akkor került elő, mikor az Ige, Jézus Krisztus már a földön járt s elérkezett már a megváltás nagy pillanata. Ezen a fán vérzett el Jézus. Erről a fáról csergedezett le drága vére s enyhet nyújtott Ádám csontjainak. A kis magocska tehát megtermette gyümölcsét; a hagyomány szerint Ádám sírjában állott a keresztfa, koponyája ott feküdt a kereszt tövében s midőn az áldozat véget ért, a nap elsötétedett, a föld megrendült, fölszínre jött az eredeti bűn tanújele, az ősszülőnek feje. Krisztus vére bőven omlott reá és lemosta az emberek bűneit; Krisztus teste és vére tehát az üdítő nedv, Ádámnak és a bűnös emberek orvossága lett s melyet még ma is nyujtanak Ádám bűnös gyermekeinek, a keresztáldozat emlékében, a szentmise alatt, a szent ostya alakjában.

Tehát véget ért a nagy mű. Ott feküdt a kereszten az Isten-ember, a szeplőtelen hófehér bárány, ugyanaz a test, a melyről a pap az áldoztatás pillanatában is ezt mondja az ostyáról: Ime az Isten báránya, ki elveszi a világ bűneit. A zsidók Egyiptomból való menekülésük és a Vörös-tengeren való átkelésük emlékére minden évben megették a husvéti bárányt. Régi szokásuk volt, hogy két gránát pálczikát *keresztalakban* összetettek és arra feszítették rá a husvéti bárányt s aztán magukhoz vették vidám lakomában. Krisztus halála napján, midőn a zsidók épen husvéti bárányukat ették, ennek a szokásnak már nem volt jelentősége, mert a mit jelképezett, az ime beteljesült, az igazi bárány ott feküdt a Kálvária keresztjén s elvette a világ bűneit. Azon a titokzatos éjszakán átvezette az emberiséget a bűnöknek tengerén a kegyelem országába. Ez volt az a nagy átmenet, melyről Izrael és Juda prófétái századokon át ihlett ajakkal beszéltek. S ennek a nagyszerű átvonulásnak, ennek a nagyszerű husvétnak emléke az a husvéti bárány, melyet buzgóságunkból mindennap, az Anyaszentegyház parancsából legalább egyszer, husvétkor veszünk magunkhoz, ez a testté lett Ige, a testté változott kenyér, a legfölségesebb Oltáriszentség. Ez a szent test, mely ott vérzett a keresztfán eleget tett az ősi bűnért s legyőzte annak szerzőjét. Mert ime a fáról, a honnan a halál eredett, onnan élet támadott s a sátánt, a bűn okát, ki a tudás fáján győzött a paradicsomban, a Golgota ormán ugyancsak fával győzte le. Ő az, Krisztus az az erős oroszlán, kinek ragyogó fegyvere a kereszt, a türés, a küzdés, a szenvedés. És ezért kiáltja oda a kereszt árnyékában élő Anyaszentegyház a gyáva és hazug sátánnak: Ime a keresztnek szent jele, fussatok-ellenséges hatalmak; győzött az oroszlán, győzött Juda törzse, Dicsérjük az Istent, Alleluja.

Juda törzse győzött Krisztusban, de övéi el nem ismerték, a keresztnek titka Juda előtt zárt titok maradt. A zsidó nem bírta megérteni, mert nem akarta megérteni. Minden péntek délután három óra-

kor megszólal a harang s a szent kereszt örök titkát súgja-búgja az imádkozó hiveknek. Halljátok, ilyenkor Krisztus testéről beszél az Egyház a ti édes anyátok. Megőrizte hiven a keresztet, a melyen Krisztus teste nyugodott. A protestáns nem vet keresztet imái előtt, kerüli azt szertartásaiban is, ő nem érti meg úgy a kereszt titkát, mint azok, a kik Krisztus testét látják a kereszten. És csak azok látják az ő testét a kereszten, a kik azt a testet templomaikban őrzik az örökmécnek lobogó lángja mellett, a soha ki nem alvó szeretetnek lángja mellett. Ez az Oltáriszentség, Krisztus teste, a katolikus Egyház kincse és világot átölelő egységnek jelképe és létrehozója. Az Oltáriszentségben táruznak ki a karok, melyek a szent keresztől e világot átölelik és mindent magukhoz vonzanak. Előttem a keresztáldozat és az Oltáriszentség elválaszthatatlan. A kereszt Krisztus teste nélkül megmagyarázhatatlan; a kereszt Krisztus teste nélkül rejtély marad. Krisztus teste, az örök szeretet oldja meg az élet rejtélyét. Hiszen, Krisztus teste nélkül a kereszt bálvány is lehet, melyet a pogányok imádnak értelmetlenül. Mi nem akarjuk a keresztet Krisztus teste nélkül, nekünk a szenvedőnek teste kell, ki naponként a szentmise áldozatban, a szent kereszt lábánál, a gyertya fénye mellett újra meg újra megváltja mindennapi bűneikért az embereket, Ő mindennap meghal bűneinkért a keresztfán az örök áldozatban. Ha tehát az oltáron levő keresztre nézünk, jusson eszünkbe, hogy a mi bennünket a kereszt láttára izgalomba hoz, a mi lánggra gyújt, a mi tűzbe készlet: Krisztus teste az, Őt vegyük magunkhoz a szent áldozásban, Ő idomítsa át tagjainkat, hogy a keresztre illők legyenek, az Ő vére csergedezzen bennünk, az Ő erei lüktessenek bennünk, hogy a kereszthez hasonlóan kitáruljanak karjaink, Ő kényszerítsen kitárt karokkal alkotni, dolgozni és szeretni szüntelen. Ha ily lelkes munka és alkotás közben halunk meg, elmondhatjuk, hogy Krisztushoz hasonlóan a kereszten haltunk meg. Őt követni, ez a mi föladatunk. Nehéz, de biztos út. A kereszt a küzdelem, de Krisztus testével együtt Krisztus Egyházában a biztos győzelem.

Jézus Egyháza rendíthetetlenül halad a kereszt királyi útján, mert tudja, hogy a Názáreti Jézus az utolsó vacsorán szenvedésre szánt szent testét a kenyér alakjában nyújtotta az apostoloknak s ezen alkalommal a keresztalál előestélyén mondotta el örökre lelkesítő bucsúszavait: A világon szorongattatástok leszen, de bizzatok, én meggyőztem a világot!

Makay Lajos.

Krisztus maga magát tartotta kezeiben, miután testét nyújtva mondá: «Ez az én testem». Krisztus az ő saját testét adta nekünk, a mi üdvösségünkre eledelül. Senki se eszi ama testet, hacsak előbb nem imádták s nemcsak nem vétkezünk, ha azt imádjuk, hanem akkor vétkeznénk, ha azt nem imádnánk. *Szent Ágoston.*

Az Oltáriszentség rendelése.

«Szerette övéit, mindvégig szerette őket.» Ki szerette övéit? Az Úr Jézus Krisztus. Nem akart megválni tőlük. Pedig már közelgett halálos órája.

Nagyon szomorú volt. Hogy is ne lett volna, midőn kedves tanítványaitól meg kellett válnia. Az édes anyának szívét tör járja át, ha halálos ágyán gyermekeire tekint s elgondolja: «Istenem! Árván kell hagynom titeket. Ki gondoskodik majd rólatok?» Krisztus szívét is hasonló érzelmek marcangolták, hisz úgy szerette övéit, mint a legjobb édes anya gyermekeit. Mondotta is: «Nem akarlak árván hagyni titeket.»

Nem akarta elhagyni övéit, mert nagyon szerette őket.

S ezt a szeretetet halála előtt oly cselekedettel pecsételte meg, mely Szeneka, híres római bölc, bámulatraméltó bucsúszavait messze felülmulta.

Szenekát a kegyetlen Neró császár — pusztán vérszomjazó kedvtelésből — halálra ítélte. A bölc magához hivatá barátait s tanítványait és így szól hozzájuk:

«Ütött az óra, hogy örökre bucsút vegyek tőletek. Nem tehetem hogy anélkül váljak meg tőletek, hogy valamit örökségbe emlékül ne hagyjak nektek. De mit hagyjak egyebet emlékül szivem szerelménél? És ezzel emlékül hagyom nektek életem példáját.»

Ily remek férfiútól ez csakugyan remek emlék, megbecsülhetetlen örökség volt. De mennyivel több Szenekánál az Úr Jézus! S mennyivel többet tett nála. Kevéssel halála előtt összegyűjtötte maga körül tanítványait s nemcsak életének példaképét hagyta nekik emlékül, hanem mivel mindvégig szeretni akarta őket, a saját testét és véréit hagyta nekik örökségül, hogy a maga életét átültesse, hogy a maga szívének érzelmeit szívébe átszarmasztassa, bennük éljen és így átváltoztatván az emberi természetet, őket a maga képére és hasonlatosságára valósággal átalakítsa. (Nagy A.)

Az első zöldcsütörtök volt.

A tanítványok mind a tizenketten együtt voltak Jeruzsálemben és az Úrral együtt költötték el a husvéti bárányt.

A vacsora után Krisztus mélyen megalázva magát, megmosta tanítványainak lábait.

Ezután következett az ünnepélyes pillanat, mely ép oly fönséges volt, mint mikor a Teremtő kimondotta e nagy szót: «legyen!» s meg-

a tanítványok ösztönszerűleg nagy dolgot sejtenek s mélységesen hallgatnak. Csodálat, bámulat, imádás, fölmagasztalás járja át a sziveket a világtörténelem ez új életet teremtő pillanatában. Érzik, hogy itt nagy dolog, világgraszoló, az örökkévalóságba átlépő s egy egész örök életre kihatással levő dolog fog történni. Eláll szavuk, hevesen dobog szívük, a magasztos hangulat átszáll mindegyikre, szent áhitattal csügg tekintetük a Mesteren, ki szentséges kezeibe veszi a kenyeret, föltekint az ég felé, mintegy fönséges tekintetével mennyei Atyjának hálát adva, megáldja, megtöri s tanítványainak e szavakkal nyújtja a kenyeret:

«Vegyétek és egyétek, mert ez az én testem, mely érettetek adatik.»

Azután szentséges kezeibe veszi a borral telt kelyhet, ismét hálát ad, megáldja s tanítványainak e szavakkal nyújtja:

Vegyétek és igyatok ebből mindnyájan, mert ez az én vérem kelyhe, az új és örök szövetségé, mely érettetek és sokakért kiontatik a bűnök bocsánatára. Ezt cselekedjétek az én emlékezetemre.

*

Ez az élő kenyér! Ez az élet kenyere! Ez az az eledel, melyet az ember Fia ad! Ez az élő kenyér, mely az égből szállott alá! Ez a kenyér az ő teste a világ életéért! Aki eszi ezt a testet és issza ezt a vért, örök élete vagyon s Krisztus föltámasztja őt az utolsó napon. Ez a test bizonynyal étel, ez a vér bizonynyal ital. Aki eszi ezt a testet és issza ezt a vért, az Krisztusban lakik és Krisztus ő benne. Aki e kenyeret eszi, örökké él.

Jézusom!

Igy váltottad be egy év előtti ígéretedet, melyet ott a galileai tenger partján tettél.

Jézusom!

Mert ezt hisszük és valljuk, mert Te, csalhatatlan és örök Igazság, jelentetted azt ki.

Jézusom!

Mi térdre borulva imádjuk ezt az élő kenyeret.

Imádunk szent Ostya,

Drágalátos Manna,

Seregeknek Ura,

Királyok Királya.

Reviczky Aladár.

Megtörtént dolgok. Ha valaki a templomban az egybegyült hívek előtt a miséző papra közelről rámutat és hozzá fenhargon, sőt visszautasítólag szól, ez már magában nyilvános botrányt és ennélfogva a Btk. 191. §-ába ütköző vétséget képez. Az. hogy valion a templomban jelen voltak a jelenetet

HUSVÉTI MÁRIA-ÉNEK

Ne keseregj már, Isten anyja,
Dicső fiad föltámadott!
Erényt a bűn csak elnyomhatja,
Örökre nem lehet halott!
Hazánkban is sok fényes eszme
Sötét sirjába halva van,
Föltámadásukért esengve,
Allelujázunk boldogan!

Ki föltámadtál kösirodból,
Támaszd életre nemzetünk!
Ébredjünk tetteré néma porból,
Bűnök ölében elveszünk!

Tépd le szemünknek szemfödőjét,
Miféle közönynek keze sző,
Derítsd föl a halál vak éjét,
Föltámadásért szenvedő!

Föltámadást hadd ünnepeljen
Az árva hit s az árva hon,
Testvéröröm szárnyára keljen,
Mint annyi küzdő századon!
Jöhet az éj ezernyi réme,
Amíg a hit s hon összetart:
Föltámadás győzelmi fénye
Ragyogja be a hű magyart.

Szepessy László.

Szent Paszkál életrajza

TIZENKETTEDIK FEJEZET.

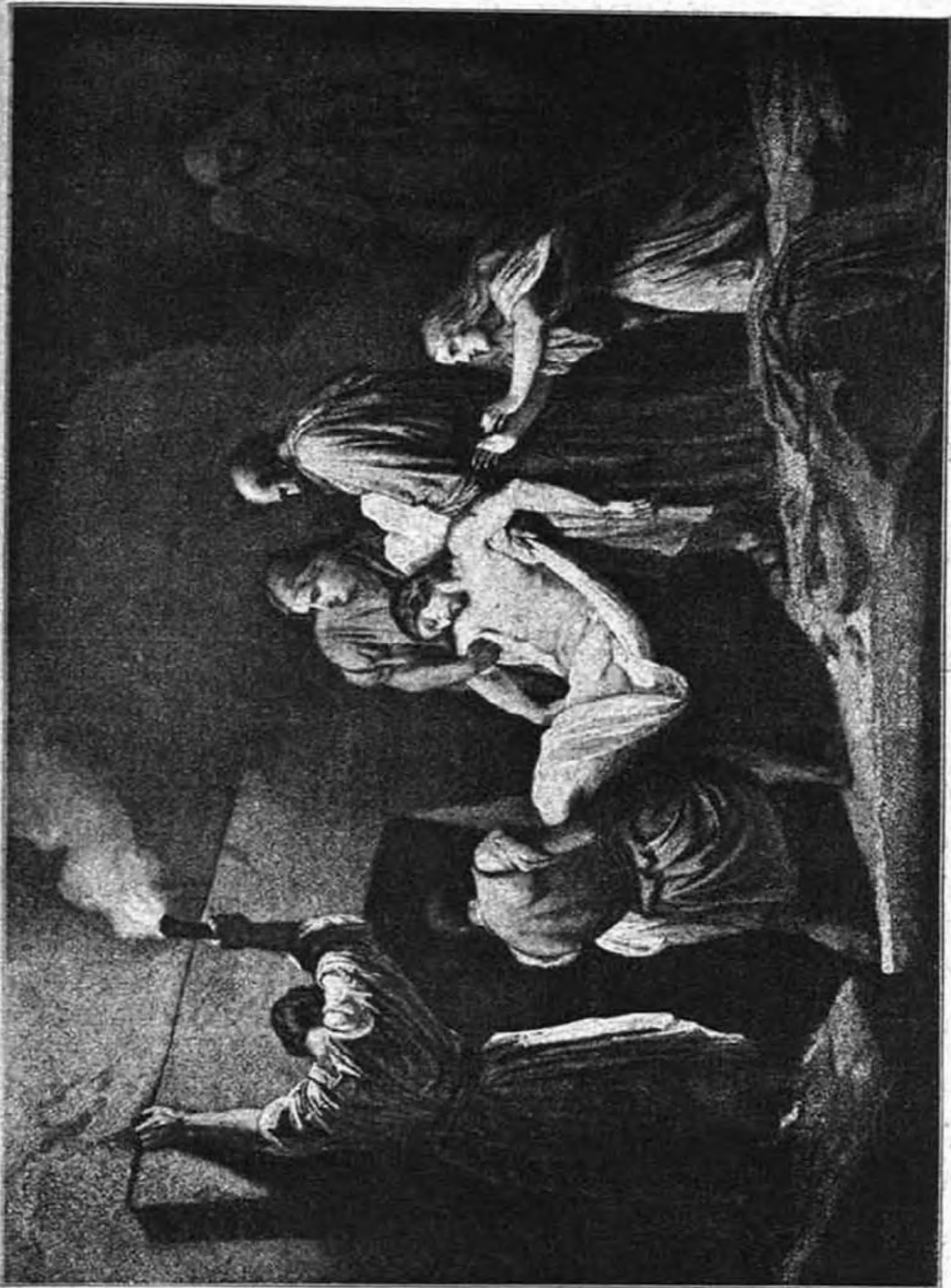
Újabb küldetése.

PÁRISI útja után Paszkál nemsokára újabb küldetést kapott. A xerési kolostorba kellett néhány fontos okmányt vinnie. Első küldetésének oly jól megfelelt, hogy a valenciai quárdián ismét csak reá gondolt.

Ez újabb hosszú útja nem volt veszélyes, de azért itt is, mint minden apostoli útban, kijutott a nélkülözésekből és szenvedésekből. A mai világban főgalmunk sincs a XVI. századbéli gyalogutazásokról. Akkor még nem voltak rendesen kiépített, gondozott serpentin-utak, csak hegyen-völgyön keresztül vezetett köves, göröngyös vagy süppedékes útvonalak. Nagy akaratereő kívántatott ahhoz, hogy valaki ilyen gyalogutazásra szánja rá magát.

«Tünni és lemondani», az öregeknek ezen bölcs mondása lebegett Paszkál szemei előtt egész útjában. A valenciai quárdián nem adott melléje kíséretársat s így még nehezebb volt az út viszontagságait elviselni. Visszafelé azonban az isteni Gondviselés egy tizennégyéves fiúcskát rendelt melléje, ki később a szent Jánosról nevezett tartomány főnöke s Paszkál legjobb barátja lett. Ő maga így beszéli el hivatásának történetét:

«Paszkál a xerési kolostorba örömet és vigasztalást hozott. Én sokszor megfordultam a kolostorban s a jó paterek megengedték, hogy a zsolozsma végzése és a szentmise alatt velük együtt a kórusban lehessenek.

Jézus sírjátétele.

Egyik napon reggel, midőn a szerzetesek a zsolozsmát végezték, egy idegen testvért láttam belépni. Megjelenése az első pillanattól kezdve oly mély benyomást gyakorolt reám, hogy szereimemet nem tudtam róla levenni. Nem volt rajta köpeny, csak egy durva, foltokkal telt szűk kámzsa. Emellett, a külső, szájalomra indító szegénység mellett annál inkább kirítt tökéletes lelki életének megnyilatkozása. Ájtatosan meghintette magát szenteltvízzel, azután letérdelt, kezeit összekulcsolva 6—7 perczig imába mélyedt. Jólehet, nekem az életszentségről ekkor nagyon halavány fogalmam volt, mégis valami leírhatatlan érzés keletkezett bennem. A testvér egész istentisztelet alatt a kórusban maradt. A szentmisét oly áhítattal hallgatta, hogy engem e jelenet könnyekig elérzékenyített. Xeresben mindenki szeretett volna vele beszélni. Ő azonban csak azokat kereste föl, kikhez küldetett és a rend jötevőit. A beszédnek mestere volt. Keveset és egyszerűen beszélt, de mindig azt mondotta, amire kinek-kinek épp szüksége volt. Ez a körülmény jó hírnevét és tekintélyét még jobban növelte. Én a legöregebb fia voltam szegény édesanyámnak, kit özvegynek is nevezhetnék, mert atyám Peruba vándorolt ki s róla évek óta semmit sem hallottunk. Én voltam anyámnak reménye. Azt rebesgette, hogy majd nekem kell kis portánkat fölvirágoztatnom, de reményeit egy szép napon tönkretette egy rabló, ki engem magával vitt. Ez a rabló Paszkál testvér volt, ki édesanyámhoz így szólt:

— A fiúcska az enyém s én őt kívánom a jó Isten és Ferencz Atyánk nevében.

Paszkál oly megindítóan szólt édesanyám szívéhez, hogy végre a szerzetbe való belépésembe beleegyezett.

— Ha az Isten akarata ez — mondá zokogással — úgy vigye fiamat magával. De menjenek gyorsan, mert ha a rokonok ezt megtudnák, bizonyára megakadályoznák.

Beismerem, hogy Isten után Paszkál testvérnek köszönhetem hivatásomat és örök üdvösségemet, ha egykor azt elérem. Még azon éjjel elutaztunk.»

A miről minket e szavakban P. Ximenes értesít és a mit nem szabad figyelmen kívül hagynunk, az a következő: Paszkál elismerte, hogy Isten különös kegyelméből indíttatott, midőn a fiút magával vitte, kiről megmondotta, hogy kiválasztott lélek és a megreformált tartománynak dicsősége lesz.

P. Ximenes elbeszélését így folytatja: «Mielőtt elhagytam a szülői házat, Paszkál testvér így szólt szomorkodó anyámnak:

— Ne aggódjék! Anyai szeretettel fogok vigyázni fiára.

Oh Istennek szolgálja, szeretett jötevőm! Mily hűséggel s mennyi szeretettel tartottad meg ígéretedet! Utolsó lehelletedig őrangyalom, Rafaellem voltál nekem s te Tóbiásodat szerencsésen vezérelted a biztos révbe.

Nem mondhatom meg, hogy mi voltál te nekem, mert a személyes tekin-
tetek ezt nem engedik meg és mert szavakban azt kifejezni lehetetlen.
De igazak utolsó szavaid, melyeket halálos ágyadon mondtál:

— P. Ximenest értesítétek halálomról. Ő ne felejtse el, hogy én az
vagyok, ki őt a szülői házból szent Ferencz családjába vezettem.

Utazásunk első napjaiban láttam már, hogy vezetőm mily szigorú,
önmegtagadó életet él. Az ilyen élettől a gyermekek rendesen félnek, de
Paszvál oly szeretettel tudta e szigorúságot összekapcsolni, hogy félelem
helyett inkább vonzódttam hozzá. Ha a fárasztó uton elbágyadtam, a magunk-
kal hozott öszvérre ültetett, de ő maga sohasem vette igénybe, bármily
fáradt is volt. Nem evett abból soha, a mit én vásároltam, félt, hogy a
szent szegénység ellen vét. Megelégedett azzal a kis alamizsnával, a mit
jó emberek juttattak neki. Éjjeli szállásuk rendesen valamely pajtában vagy
félserben volt. Paszvál a szénát vagy szalmát rendbe hozta s engem lefek-
tetett. Megvárt míg elalszom. Azután fölkel s az éj nagy részét térden-
állva imában töltötte. Ezt sokszor észrevettem, mert valahányszor fölbred-
tem, mindjárt erre gondoltam. Napközben rendesen egymástól bizonyos
távolságban haladtunk, hogy ő — a mint mondotta — minél közelebb
legyen Istenhez, hogy róla elmélkedhessék, benne elmerüljön. Ilyenkor
imádkozott, vagy elmélkedett, vagy az Oltáriszentségről szóló szép éne-
keket énekelt. Olykor-olykor azért hozzám jött, hogy ne unatkozzam.
Azután oly kedvesen és lángoló szeretettel, szent lelkesedéssel beszélt nekem
a jó Istenről, hogy éreztem, hogy a szeretet e forró lángja az én szíveimet
is szeretetre gyulasztja Isten iránt. De akkor sem unatkoztam, ha magamra
hagyott, mert őt figyelni, midőn imába merült, vagy énekelt: lelki élvezet
volt. Utunkban egy lovaggal találkoztunk, ki elbeszélte, hogy őt a boldog-
ságos Szűz csodálatos módon mentette meg a haláltól. Paszvál erre a
beszédet átvette s oly meggyőződéssel beszélt a jó Istenről, hogy én föl-
tettem magamban, hogy egészen megtérek, hogy életgyónást végzek s
csakis a jó Istennek élek. Erős föltételemet a szent testvérrel is közöltem,
ki hálát mondott az Úrnak kis védence megtéréseért.

Jófeltételeimre a koronát Paszválnak ama szavai tették, melyeket az
elmélkedésről mondott.

— A jámbor lelkek előmenetele — úgymond — az elmélkedéstől
függ. De elmélkedni az nem tud, ki sokat beszél s a világi dolgokba
merül. Összeszedettség s hallgatás a legjobb eszköz, hogy a lélek a külső
dolgoktól szabadon Istenbe elmerüljön, hogy Isten szavát meghallja és
jófeltételeket tegyen.

Granadában egy kis kellemetlenségünk volt egy rendőrtisztviselővel,
ki szemrehányást tett Paszválnak, hogy mások irgalmára szorulva koldulni
mer. Azután gorombán így szólt:

— Mutasd meg az igazolványodat, te piszkos naplopó.

Erre a megaláztatásra szentünk mitsem feelve, nyugodtan vette elő és mutatta föl megbízó levelét.

A tisztviselő erre utunkra bocsátott.

Paszkálnak ez alkalommal tanúsított alázatosságát, türelmét és szelidségét megbámultam.

Utunk valóságos misszió volt. Paszkál minden alkalmat megragadott, hogy apostoli buzgalmát gyakorolhassa. Pedig alkalomban nem volt hiány. Sokan csatlakoztak hozzánk s én mindannyiszor épültem a szent testvér viselkedésén, mert mindenkinek oly bölcs, szívből jövő tanácsot vagy oktatást adott, hogy az emberek megnyugodva, megvigasztalódva vagy megjavulva váltak el tőlünk. Egy ifjú is vetődött utunkba, ki teljesen lerongyolódva, véres sebekkel, sírva állt elénk és elpanaszolta életét, mely nem volt egyéb, mint a tékozló fiú örökké megújuló, szomorú éneke. Zokogva beszélt el, hogy mindenét eltékozolta, az éhhalál elé néz s hazamenni főúri szüleihez nem mer. Paszkál bátorította s rábeszélte hogy menjen haza, kérjen bocsánatot szüleitől, végezzen jó gyónást, javítsa meg életét s majd meglátja, hogy mint derék keresztény emberre még boldog élet fog fölvirradni.

A jövendölés beteljesedett. Húsz év múlva, midőn én tartományfőnök voltam, beszélt nekem Paszkál testvér, hogy ezen ifjú valóban megtért s mint előkelő gazdag nemes mutathatta be magát megmentőjének.»

Igy beszéli el P. Ximenes Szentünk apostoli útját Xeresbe.

Paszkál nemcsak ezen két alkalommal volt huzamosabb ideig távol a kolostorból, hanem gyakrabban is. A rend szabályai előírják, hogy a testvérek föl váltva járják be a vidéket és kéregeessenek a kolostor számára. Az elüljárók rendszeren az öregebb, tapasztaltabb s nagyobb életszentségű testvérekre bízták ezen tisztet, mely sokszor veszélyes helyzetbe s kísértetbe hozta azt, kit ezzel megbíztak. Másrészt a rend jó renoméja érdekében is óvatosságra, tapintatra volt szükség. A testvérek élelmiszereket, olajbogyót és gyapjút gyűjtöttek.

A rend főnállása óta minden jámbor testvérnek gyakorolni kellett e megalázó tisztséget és a világiaknak az alázatosságban, erényekben jó példát kellett adni ez által is. Paszkál tiszteletreméltó elődjének nyomába lépett és alig látták meg őt az emberek, ösztönszerűleg érezték, hogy ezen szerzetes valódi példányképe a kolduló barátoknak. S az emberek tiszteletét és szeretetét annyira megnyerte, hogy elüljáróit szinte zavarba hozta, midőn őt koldulni küldték, mert ahol egyszer megfordult, ott másodsor is csakis őt akarták. A mely községbe belépett, oly mély tisztelettel s örömmel fogadták, hogy — mint a jó lelkek magukat kifejezték — ünnepnapok voltak azon napok, a melyeket a szent testvér a községben töltött.

A nép kiérezte az életszentséget s azt lelki javára fordította. Igen találó a népnek fönni hasonlata. Ha megtudták, hogy Paszkál testvér jön, napokkal előbb beszéltek róla, gondoskodtak, hogy minél több és kedvesebb adományt ajánlhassanak föl neki, hogy mit fognak tőle kérdezni, hogy mily gyengéd szeretettel fogják őt fogadni. Szóval úgy készültek fogadásához, mint a hogy szentet illő fogadni. A nép már ekkor kanonizálta őt. Ismerték őt, bárhogy akarta alázatosságát, éjjeli imáit, erős önmegtagadásait, szent áldozásánál és szentségimádásánál tanusított rendkívüli áhitatát az emberek előtt elrejtteni — életszentsége, mint a tiszta napsugár, világított, melegített, éltetett. S ha még fölemlítjük barátságos, kedves, leereszkedő, nyájas modorát, mosolylyal kísért társalgását, viselkedésében szent nyugalmit, a mély meggyőződés hangján előadott oktatásait és jóságos, okos tanácsait, úgy teljesen megértjük a nép nagybecsülését.

Senki sem tudta neki megtagadni az alamizsnát, sőt ellenkezőleg boldognak mondták magukat, hogy Paszkálnak valamit adhatnak, mert meg voltak győződve, hogy az alamizsnáért a hála érzelmét a szent imában fogja leróni s az a tudat, hogy szent imádkozik értük, fölemelte őket. S mindenki, ki vele érintkezett, tőle, mint jobb ember távozott. Egyik szerzetestársa így jellemzi őt.

— Sokszor kísértem Paszkált kolduló útjában. S alkalmam volt megfigyelni, hogy azokra, kik vele társalogtak, a legjobb benyomást tette. És ez a benyomás állandó volt, mert az illetők megjavultak, gyakrabban járultak a szentségekhez s az irgalmasság cselekedeteit szorgalmasabban gyakorolták.

Ha Paszkál valamely községbe ért, első útja a templomba vezetett. Mély áhitattal imádtá a legméltóságosabb Oltáriszentséget. Innen a plébánoshoz ment, ki előtt letérdelt, neki kezet csókolt, áldását kérte és egyúttal engedélyt, hogy plébániáján alamizsnát gyűjthessen. A fölszentelt papok iránt kiváló nagy tiszteletet tanusított s ebben is legtökéletesebben követte szent Ferencz atyját, ki végrendeletében többek közt ez hagyja meg szerzetestársainak: «Ha oly bölcsességem lenne, mint Salamon királynak, még akkor se mernék még a legelhagyatottabb templomban sem a plébános engedélye nélkül prédikálni. Én a fölszentelt papokat úgy tekintem, mint uraimat, mert Isten fiát látom bennük, kinek szentséges testvére és vérévé változtatják a kenyeret és bort, kinek testével naponkint táplálkoznak s kit eledelül a hiveknek nyujtanak.»

Ha az alamizna-gyűjtést befejezte és hazatért, letérdelt a quárdián elé, áldását kérte, bocsánatért esdeklött az útközben elkövetett hibáiért és késznek mutatkozott ezekért a legnagyobb penitencia végzésére.

Paszkal kolduló útjai alatt is az életszentség illatát árasztotta és körüljárva mindenütt jót tett.

Reviczky Aladár C. M.

A szabad Bulgáriában.

A gyakori áldozás apostolai.

(Folytatás.)

DE EZ sem tarthat sokáig, keresnie kellett egy más helyet, egy szelid, szeretetteljes papot. Így folytatta életét szüntelen kérés, nehézségek, nélkülözések között s buzgósága egyre több tanítványt vonzott köréje az egyszerű, jóindulatú emberek közül. Végre is egy monostort alapított Thasos szigetén. Legelső gondja az volt, hogy egy áldozópapot szerezzen a kolostorba, mert ő nem volt pap, sőt még diaconus sem; pedig ugyancsak ismerte a Szentírást és a szent atyák műveit. A Szentírás és a szent atyák ismerete csodálatosan segítette őt apostoli működésében; a szentírási idézetek, mint igazi nyilak röpültek ajkáról és fölvilágosították a lelkeket, fölgyulasztották a szíveket. Canaris Miklós, legelső tanítványainak egyike, kit Athénben ismert meg, szabadgondolkozó volt; miután hallotta Pantéléimont beszélni, megégette összes rossz könyveit.

Bizonyos Kink nevű protestáns prédikátor társalgás közben egyszer így szólt hozzá gúnyolódva:

— Miért nem házasodik meg, mint a többi pópa?

— Én nem vagyok pópa — felelt ő — hanem egyszerű szerzetes, ezek pedig nőtlenséget fogadnak.

— Ez bűn. Önök engedetlenek Isten törvényeivel szemben! Nem mondta-e az Úr Ádámnak: Növekedjete és sokasodjatok.

— Önök protestánsok annyira tartják magukat az ó-szövetséghez, mintha Jézus nem is jött volna el, hogy tökéletesítse a törvényt.

Kink kis fia végighallgatta a társalgást és máskor is gyakran jelen volt, midőn atyja ilyen dolgokról vitakozott, most is atyja térdén ült. Átkarolta atyját s Pantéléimonhoz fordulva kiáltotta:

— Ne imádjátok ti az embert és az emberek képeit!

— Hallja csak — szólt az apa mosolyogva — ime mily bálványozás a maguk képtisztelete. Ugyan mi jóért csókolgatják a templom elfakult képeit?

— Gyermekem — mondá szeliden a szerzetes — miért öleled át atyádat? Mi nem imádjuk a képeket, a mint te sem imárod atyádat, midőn őt csókolod.

A prédikátor hallgatott egy ideig, majd folytatta tovább:

— De abban csak egyetért velem, hogy önöknél túlzásba viszik a bold. Szűz tiszteletét! Érthető a tisztelet addig, míg az Üdvözítőt méhében hordta, de miután megszületett Jézus, Mária ismét egy közönséges nő lett, mint azelőtt volt.

— Nem vette észre — válaszolt a szerzetes — hogy az illatszerez üvegecske azután is megőrzi a jó illatot, miután az illatszert már kiön-

tötték belőle. Ép úgy Mária is mindig Jézusra emlékeztet bennünket. Csak egyszer szülte őt a világra, de nem szűnt meg anyja maradni azontúl is. Ezért szeretjük és szeretni fogjuk őt mindaddig, míg fiának szeretete élni fog szivünkben.

Az atheni templom főesperese (Economos) nagyrabecsülte Pantéléimont ragyogó erényeiért, de gyakori áldozását ő sem helyeselte.

Egy reggel a templomból jövet megszólította:

— Jöjjön velem, beszéljessünk egy kevéssé a reggelinél, ön bizonyára még éhgyomorral van.

— Hálaosan köszönöm, felelé Pantéléimon, de engedje meg, hogy egy pillanatra hazamehessek, valamit elfelejtettem. A szerzetes sietett szerény szobájába, gondosan bezárta az ajtót, kinyitotta a kis szekrényt, melyben útközben az Oltáriszentséget magával szokta vinni, leborult, imádta a szentséget s aztán megáldozott, mert a templomban nem áldoztatták meg. Aztán ismét visszatért a reá várakozó főespereshez.

Ez különösen a gyakori szentáldozásról szóló tanítást támadta.

— Fölháborító, istentelenség az, mit az Oltáriszentséggel tesznek — mondá. Nem állják egy rangba helyezni a testi eledellel, melyet mindennap magukhoz vesznek.

— És vajjon nem kevésbbé szükséges az embernek az Oltáriszentség, mint a mindennapi leves? Nem az élet kenyere-e az, mely az égből szállott alá? Jézus azt mondta, hogy nem lesz bennünk élet, ha nem esszük az ő testét és nem isszuk a véré: nemde, hogy éljünk, mindennap kell táplálkoznunk?

— Oh ezek oktalan hasonlatok! Nem vagyunk szerzetesek, mi házas emberek vagyunk; hogyan misézhetnénk mi oly gyakran, mint a hogy Ön akarja? És a hivek, a kik a világban élnek és szintén házasok, hogyan áldozhatnának ők gyakran? Jézus tanítása nem szól egyformán mindenkinek, nekünk sem.

— De végre is kinek prédikált Jézus? Azt gondolja, hogy ő a pusztaiban vagy az erdőségekben töltötte életét? Nem, szólott ő mindenkinek, házasoknak is, azon kor embereinek. Akkor tudomásom szerint nem voltak még szerzetesek. Másrésről az első keresztények is úgy értették, a mint én értem, mily gyakran járultak ők a szentáldozáshoz.

— Ha-ha-ha — ez ugyan idejét múlt érvelés. Más idők, más emberek. A hit és a buzgóság meggyöngült, az idők nagyon is megváltoztak.

— Nem tesz semmit — kiáltott Pantéléimon; de vajjon megváltozott Jézus? Jézus Krisztus ugyanaz, tegnap és ma és mindörökké — mondja szent Pál.

— Várjon csak — legyünk okosak és körültekintők. A bölcsesség ép abban áll, hogy tudunk alkalmazkodni az időhöz és a körülményekhez.

Az Egyház, a mi jó anyánk, ép ez okból elhagy bizonyos régi szokásokat, melyeknek ma már nincs sok értelmük.

— Tehát ezért történt — mondá gúnyosan mosolyogva a szerzetes — hogy Ön ma reggel a templomban a helyéről fölugrott s a hívek előtt keményen rendre utasította a szertartást végző papot. Mit is követett el tulajdonképen?

— Elfelejtette énekelni az Ekténia-t — vagyis azt a fölszólítást, hogy a katechumenek (keresztség föl vételére készülők) Úrfelmutatás előtt távozzanak a templomból.

— Azt hiszem, teljesen szükségtelen e szavakat énekelni, hisz ma már nincsenek katechumenek, kiknek távozni kellene a templomból.

— Mindegy; ez egy régi szokása az ős egyháznak, ezt meg kell tartanunk.

— Úgy! Az előbb nagyon is hamar elítélte az Oltáriszentségre vonatkozó régi szokásokat s most oly hévvel védi a katechumenekre vonatkozókat, pedig ilyenek ma már nincsenek, az Oltáriszentség pedig még mindig létezik.

— Igen, de nekünk a katechumeneket mindig pótolni kell, ezek a kis gyermekek, a kik jelen vannak a szentmisén.

— Oh, ezek hívek, hisz megvannak kereszttelve; a szent áldozáshoz is bocsátják őket,* a diaconus tehát nem szólíthatja föl őket, hogy távozzanak. Még csak egyet. Úgy vélem, Ön is több alkalommal hallotta, sőt ajánlotta ugyanezen templomban a gyakori szent áldozást.

— Úgy látom, ön gúnyolódik. Magyarazza meg szavait.

— Szívesen. Ma reggel a szentmisében, midőn a pap az Úrfelmutatáskor énekelte: «Igyatok ebből mindnyájan, ez az én vérem, mely kiontatik értetek» — nem felelt-e Ön is a néppel: Amen — vagyis mintha akarta volna mondani: Elfogadom. — Legyen úgy. Továbbá, midőn a pap a kelyhet a nép felé tartotta, így szólt: «Jöjjetek félelem nélkül, hittel, szeretettel az Üdvözítőhöz!» Ön is helyeselte és hangosan felelte: Igen, igen, áldott, ki az Úr nevében jön, ez az isteni Üdvözítő, a ki megjelent köztünk. Miért e felhívás a szent áldozásra, ha nem szabad megtennünk. Láthatja tisztán, hogy az Egyház és vele Ön is hirdeti a gyakori áldozást!

— Látszat szerint igaza van; de a mise imádságai nem parancsok és nincs az Egyháznak törvénye vagy kánona, mely ezt meghagyná.

— Itt a tévedés! Elismeri-e Ön az egész Egyházzal a «12 Apostol kánonai»-nak** hitelességét?

* A keleti szertartásúaknál tudvalevőleg a kis gyermekeket is megáldoztatják mindjárt a keresztség után; a mint ugyanakkor meg is bérmálják.

** Egy a Kr. u. II-ik század elejéről való irat, mely az ősegyház életéről, szertartásairól tartalmaz az apostoloktól is eredő rendelkezéseket.

— Föltétlenül, ép úgy elismerem, mint a hét egyetemes zsinatot.

— Nos, úgy emlékszem, a hetedik kánon kárhoztatja azokat, kik jelen vannak a szentmisén a nélkül, hogy áldoznának.

A vita véget ért. Elváltak egymástól, mint jóbarátok, bár nézeteik nagyon is eltértek.

Jóval később a főesperest Konstantinápolyba hívták tanuskodni Pantelimon ellen. Ő azonban így felelt a szent Synodus — legfelsőbb egyházi törvényszék — tagjainak:

— Nem ismerek a hithez hűségesebb, szentebb embert nála, kivéve szenvedélyes vágyát a szent áldozás után, semmi kifogásolni valót nem talállok benne.

Ker. Hitterjesztés Lapjai.

A nürnbergi vásáron

Jörgensen utazókönyvéből.

JÖRGENSEN, a dánok híres írója, a ki a protestáns vallásból visszatért a katolikus anyaszentegyházba, még mint protestáns szép tanuvallo-mást tett a szentmiséről. Híres utazókönyvében a következő szép leírást olvashatjuk:

«Nürnbergben voltam s ott állottam a Miasszonyunk híres keresztelő-kápolnájában; magas boltozatos volt benseje, aranyozott és festett fafaragványok kötötték le figyelmemet. Éppen csendes misét mondtak. A kar a templom túlsó végén feküdt s így az oltár, melyen a reggeli áldozatot bemutatták, tőlem messze volt; alig is hallottam a papnak hangját, csupán az ott térdeplők utolsó sorait láttam közelemben. Láttam, mint hajlott meg ájtatos fejük, a mint kézösszekulcsolva ott térdepeltek, s a ministráns sanctust csengetett. Láttam, mint emelkedett fel jobb kezük, s mint vetettek keresztet, midőn a kis csengetyű a kenyérnek és bornak átváltozását hirdette; azután láttam, mint verik háromszor mellüket, midőn Isten bárányához fohászokodott a hő ima, ki elveszi e világnak bűneit. Azután láttam, mint keltek fel utolsó evangéliumra s mint jelölték meg magukat homlokon, ajkon, szíven kereszttel annak hallatára, hogy az Ige kezdetben vala.

Odakünn vásár volt. Minden pillanatban kinyílt az ajtó s egy asszony jött be zöldséges kosárral, kosarát a földre tette s aztán melléje térdelt és elmondott egy Üdvözlégny Máriát. Majd iskoláslánykák jöttek és fiúk táskával és könyvekkel, s azt a padra téve letérdeltek és imádkoztak, mielőtt az iskolába mentek.

Mikor a misének vége volt és én csak már egyedül voltam a temp-

lomban, ezt gondoltam magamban: Mi más itten a napnak kezdete, mint minálunk odahaza. Ezek az emberek imáikat, szavaikat, érzelmeiket Istennek szentelik és keresztvetéssel mennek napi dolgaik után. Mi pedig, alig hogy felébredünk, egy ronda ujság után nyúlunk s azt, a mit a tegnap bűneiből kotyvasztottak nekünk a nyomdáknban, mint valami ördögi ostyát, magunkba faljuk és élvezetül habzsoljuk....»

Olaszországi levelek.

DÉG a szerencsétlenség visszhangja nem mult el egészen... A vigasztaló szót a hit kiáltja igazán belc. Nem régiben ezt sürgönyözöte Messina egyik szomszédos városkájából egyik hírneves olasz hirlapíró:

«Tegnap a katonák megtalálták a templom nagy harangját. Rögtön állványt alakítottak három gerendából s ráakasztották. A nap lemenőben volt. Siettek a harangozót hívni, hogy csendítse meg az Angeluszt. Az öreg harangozó nem akart hinni szemének: csakugyan az ő harangja volt. Le akart borulni előtte imára. Azután áhitattal kezdte megszólaltatni. Ez volt az első harang, mely húsz napi csend után megszólalt a romok fölött. Hangjaira, melyek szétáradtak az est ünnepi csöndességében, valami váratlan dolog történt: meglepődve tódultak ki az emberek a barakkokból. Fölkialtottak, bámulva nézték a romokat, mintha a törmelékeknek házakká való föltámadását várták volna. Hát nem a község szava szólalt meg? Az élő községé? A halászok a nyílt tengerről fölismerték községeiket a harangszóbból. Nem halt meg az a község, ha megint üdvözli az estét. Bizonyára híni érezte magát a szerencsétlen község az által az ismert, kedves hang által, melyet örökre kihaltak hitt már; és férfiak, asszonyok, gyermekek siettek az öreg harangozó köré, ki egyre nagyobb lelkesedéssel húzta a harangot, az emlékezések és remények fölkeltőjét.»

*

Mennyi letört remény, mennyi szétszórt család!

S a romok közt összeomlott templomok, eltemetett oltárok, összetört tabernákulumok!

Istenem! Az oltári szentségi Jézus a törmelékek közt!

Így folytatja hirlapírónk:

«E község tornya, melyet a tenger utasa érintetlennek gondolna, két helyen megrepedt. Csak a szentély áll fönn a templomból és az omladékok közt, az oltár helyén, fejeletörten áll a szent patrónus szobra. A törmelékek közt keresgélve, néhány halász rátalált az oltári szentségre. Szaladtak hívni az öreg plébánost, ki épen maradt; sírva jött oda, letérdelt a romokra, kinyitotta a szentségtartót, — de amint kezét nyújtotta

volna a szentség felé, visszahúzta s azt mondta szomorún: «Nem lehet, stólát kell vennem.» S oda szaladt egy ház szobafalához, melyről nagy darabokban lógott le a tapéta és letépett egy nagy darabot, lyukat hasított beléje, akkorát, amekkorán a feje keresztül fért — s egy ily kezdetleges, alázatos stólaban vette ki a törmelékek közül a szentséget; ingadozva lépegetett ki az omladékokon a romok közül, zokogástól szaggatottan énekelve a Tedeumot, melyet a tömeg vele énekelt.

Egy katona támogatta a reszkető öreg papot. És a megmenekültek kis processiója, mely a romok közül a tengerpartra vonult le, valami ünnepies, megható látvány kellett, hogy legyen, a tapétából rögtönzött stóla ellenére is, mert a katonák sorfalat állottak s úgy tisztelegtek.»

*

Nem kevésbé megható az a részlet, melyet egy másik hírlapíró mond el egy a helyszínen levő szaléziánus pappal folytatott beszélgetéséből.

«Tíz napja dolgozunk már, hogy kiássuk szerencsétlen testvéreinket és növendékeinket. Itt, a hol most ásunk, itt kell hogy legyenek: Don Rapisarda, Don Piretto paptársaink s az utóbbinak testvére és egy szolgál. Addig abba nem hagyjuk az ásást, míg rájuk nem találtunk. Az első napokban elcsüggedtünk; azóta megerősítettük magunkat a szentmise vigaszával és az oltári szentségi Jézussal.»

Így szólt s odavezetett engem a jámbor pap egy kunyhóhoz, a kollégiumtól néhány lépésnyire. A földön a fal mellett széndarabok voltak. A kunyhó kis ajtaját kinyitva s befelé mutatva rajta, ezt mondta: «Mi itt alszunk és ott, térdeljen le uram, ott őrizzük az oltári szentséget.»

Néhány pillanatig mélységes imádatba merült a pap. Ösztönszerűleg utánoztam s megindulva néztem a füstös kunyhó egyik szögletébe, melyet olajlámpácska világított meg. Hogyan őrizték meg a szentséget? — kérdeztem. «Azt mondom el előbb — így felelt — hogy miképen voltunk szerencsések megtalálni! Január 14-én, végtelen nagy fáradozások után, megkaptam az engedélyt a cataniai hatóságtól, hogy Messinában ásni kezdhessek. Egyik munkásunk egy paptársunk volt, ki a mint a helyszínére ért, a rombadől kápolna és oltár helyére sietett. Sok órai fáradság után sikerült a tabernákulumot megtalálnia, szinte érintetlenül. Tüstént kitisztítottunk egy kis kályhát s ide helyeztük el a szentséget.»

*

Az a kis menedékhely, melyben itt az oltári szentség van, emlékeztet szerénységével a betlehemi jászolra.

Szeretett Jézusunk ismét a megaláztatásban!

De a hitnek mennyi sugara ragyog ebből a rögtönzött tabernákulumból! Kiragyognak, szét a nagy világra, közelebb hozni az embereket Jézushoz és — egymáshoz!

Kőszegi László.

Az élet kenyere

Az ifjúság és a gyakori áldozás.

(Folytatás.)

V AJJON te is azok közé fogsz-e tartozni, kik nem értik a szeretet hívó szavát? Ha nincs étvágyod ezen isteni eledel gyakori vételére, hát keltsd föl magadban az étvágyat! Ugyan mit tesznek azok, kiknek kemény munka nem csinál étvágyat? Egy-két óráig sétálnak, hacsak lehet, hegynek föl — s pompás étvágygyal ülnek az asztalhoz. Csinálj te is lelki sétát, rándulj föl a hit magaslataira; gondold el, mekkora megtiszteltetése a nyomorult embernek, hogy az Isten fia ily isteni lakomát készít számára. Fontold meg, hogy «noblesse oblige» a nagy szeretet viszontszeretetet követel, hogy nyomorúságos lelkületre vallana, ha a mennyei királynak hívó szózatára mintegy azt felelnéd: tartsd meg lakomádat, nekem nem kell! Fontold meg, hogy elerőtlenedel az uton az örökkévalóságba, ha nem eszel az isteni eledelből — s majd megjön az étvágyad.

A lelkek királya egy alkalommal ekképen rajzolta le az emberek csunya viselkedését: «Egy ember nagy vacsorát szerze és sokat meghíva. Ez elküldé szolgáját a vacsora idején megmondani a hivatalosoknak, hogy jöjjenek, mert már minden el van készítve. És kezdék együtt mindnyájan magukat mentetegetni. Az első mondá neki: majort vettem és szükség ki-mennem és megnéznem azt; kérlek ments ki engem. És a másik mondá: öt iga-ökröt vettem és megyek megpróbálni azokat, kérlek, ments ki engem. Ismét más mondá: feleséget vettem és azért nem mehetek. És visszatérvén a szolgálta, megjelenté ezeket urának. Akkor megharagudván a családátya, mondá szolgájának: Menj ki hamar az utcákra és a szegényeket, bénákat, vakokat és sántákat hozd be ide. Beméne pedig a király, hogy lássa a letelepülteket és láta ott egy embert, ki nem volt menyegzős ruhába öltözve. És mondá neki: Barátom, hogy jöttél ide be, menyegzős ruhád nem lévén? Amaz pedig elnémula. Akkor mondá a király a szolgáltnak: Megkötözvéni kezeit és lábait, vessétek át a külső sötétségre; ott leszen sírás és fogak csikorgatása». (Lukács 14. Máté 22.) «Kezdék együtt mindnyájan magukat mentetegetni». Vajjon te is a mentetegetők közé fogsz állani? «Nincs időm gyakorta áldozni!» Így? — Hát früstökre, ebédre van-e idő? Nem hiszem, hogy világegyetemben valaha azt mondtad volna: ma nem érek rá ebédelni.

«Nem vagyok méltó arra, hogy gyakorta áldozzam!» Hát vajjon kicsoda az, ki egészen méltó az Úr testének vételéhez? Aztán azért eszel-e, mert erős vagy? Szó sincs róla! Te is azért eszel, a miért minden ember fia eszik, hogy erőssé légy: Áldozzál gyakorta s lépésről-lépésre méltóbb leszel az áldozásra. Csak annak nem szabad az Úr asztalához lépnie, kinek

Nincs itt! Föltámadott!

nincs menyegzői ruhája: a ki súlyos bűnben van, mosakodjék meg a bűnbánat isteni fürdőjében, csak akkor ehetik az Úr asztaláról. De aztán mennél gyakrabban egyék: súlyos betegség után igazi szükséglet a finom tápláló étel.

Ha teheted, menj el mindennap az Úr vendégségére.

Ha nem lehet az Úrnak mindennapi vendége, legalább havonként mosakodjál meg a bűnbánat isteni fürdőjében és utána háromszor-négyszer járulj asztalához.

Szuszai A.

Ostyasütés

OSTVÁT készíteni sok helyen a harangozó kötelessége. Ezt a harangozó, embertől kitelhető legnagyobb gondnal és tisztasággal végezze, mert az ostya, melyet készít, arra van rendelve, hogy az édes Jézus drága szent testévé legyen, mely a szentmisében bűneink bocsánatáért feláldoztatik, misén kívül pedig bűnbánó hiveknek és betegágyon szenvedő keresztény felebarátainknak nyújtatik. Az ostyának a legfinomabb buza-liszten és tiszta vizen kívül egyébből állnia nem szabad. Az ostyát vékonyra kell sütni, hogy majd az áldozók nyelvén könnyen átnedvesedjék; sűrűbb tésztából vastagabb, ritkább tésztából vékonyabb ostya készül. Túlvékonyra sütni azonban még sem szabad, mert ha igen vékony, kivált kisebb templomokban, a lehelet sűrűsége miatt könnyen átnedvesül, összehajlik, sőt az ostyafányérhoz is hozzátapad. Az ostyasütő vasat sütés közben időnkint tiszta fehér viasszal gyengén meg lehet kenni, hogy az ostya 'hosszá ne tapadjon; de e célra a leggondosabban megválasztott valódi tiszta fehér viaszt kell a mézeskalácsostól beszerezni, mert a gyertyából elmaradt viasz, ha az a gyertya még oly valódi viasz volna is, mindig érezhető kellemetlen ízt ad az ostyának. Ostyát mindig sütni kell ugyan, valahányszor tudja a harangozó, hogy több áldozóra lehet számítani, mint a hány partikula (kis ostya) a ciboriumban, az áldozatókehelyben van, de ettől eltekintve, okvetlenül sütni kell havonként kétszer; legjobb 1-ére és 15-ikére, mert két hét után az ostya még száraz templomokban is már-már romlásnak indul, már pedig az Úr Jézus végtelen szeretetét, ki a kenyér színében éjjel-nappal a világ végezetéig velünk kívánt maradni, azzal viszonzni, hogy Ő romlott vagy csak régi kenyér színe alatt rejtőzzék, a legrútabb hálátlanság, legiszonyúbb bűn volna részünkről. — Sütés után az ostya felvágandó. A nagyobb formavágóval a szentmisékhez kell annyi ostyát vágni, a mennyi a legközelebbi sütésig elég lesz; a kisebb vágó pedig a ciboriumba való áldozató partikulák megszésére való. Vágás alkalmával az ostya alá egy tiszta, gyalult deszka-

táblácska helyezendő, melyet más célra használni nem szabad s melyet a vágóvasakkal, valamint a sütővassal együtt mindig tiszta és elzárt helyen kell tartani. Az áldozatókehelybe szánt partikulákat a morzsáktól jól megtisztítva ostyatányérra vagy egy kehelybe téve szentmise előtt kell az oltárra helyezni, honnét a pap azokat felajánlaskor a korporáléra helyezi.*

Ezerkétszáz márka egy áldozásért.

Egy angol vértanú életéből.

ERSZÉBET angol királynő, ki Stuart Máriát a vérpadra küldötte, a római katolikus egyházat is vérbe akarta fojtani. Ha az erőszak nem használt, jöttek a cselszövények. A pokoli gyűlölet a legrettenetesebb rendelkezet hozta napvilágra, így a szűz királynő, mint ő magát nevezte, a katolikusoknak 1200 márka büntetés terhe alatt megtiltotta a szentáldozást. Meghallotta ezt egy buzgó angol főúr, ki gyakran áldozott, könyekre fakadt és így kiáltott fel fájdalomában: «Jézusom, szegénynyé leszek teérted, csakhogy birhassalak!» És mit csinált az angol főúr? Eladta birtokát, egy papot vett magához, a ki azután naponta mondott néki szentmisét és magányos kastélyában meg is áldoztatta. Ha pedig akadt kegyetlen ember, irigy szomszéd, hűtlen jobbagy, a ki őt ezért beárulta, szívesen megnyitotta erszényét és mindannyiszor lefizette az egy áldozásért az ezerkétszáz márkát. De végre is már nem bírta, egy év alatt koldusbotra jutott. Isten azonban megjutalmazta őt s megadta néki az állhatatosság kegyelmét: A koldussá lett főúr mikor már pénzzel nem fizethetett, életével, vérével fizetett, s mint az Oltáriszentség vértanúja a vesztőhelyen végezte be dicsőséges életét. Ez volt a nagy Darling William!

Oh idők, oh emberek! Ma már nincsenek Erzsébetek a trónon, szabad az út az áldozáshoz — és mégis mily kevesen hozzák meg ezt az oly csekély áldozatot...

Megtörtént dolgok. A ki nyilvánosan, közbotrányt keltő módon a bold. szűz Máriát gyalázza és Jézusról becsmérőleg nyilatkozik, a K. Btk. 51. §-ába ütköző kihágást követ el. (M. kir. Kuria 1889. okt. 28. 9063. sz.)
 Botrányos fecsegés és nevetés a mise alatt az 1878. évi 5. t.-cz. 191. §-ába ütköző vallás és annak szabad gyakorlása ellen elkövetett vétésért képez és büntetendő. (M. kir. Kuria 1894. évi 8026/93. sz.)

* Pogonyi-Rétay: Sekrestyések és harangozók vezérkönyve. 120 lap. Kapható 1 kor. 40 fil. Borsod-Szirák, u. p. Finke.

Az Oltáriszentség evangéliuma.

Bizony, bizony mondom nektek, egy ma közületek elárul engem. Sohasem felejttem el a következő történetet. Egy faluban, a hol káplánkodtam, azon szokás divott, hogy az ifjúság utczánkint beosztott csoportokban végezte husvétii szent áldozását. Egyik husvét után harmadik vasárnap több oly

Szent József, az áldozók pártfogója. Pártfogásának ünnepe husvét utáni harmadik vasárnapon van.

legény áldozott, kik a faluban mint rakonczátlan «hires legények» voltak ismereteseek. Fölhasználva a szent áldozás ünnepélyes óráját, megtérésre intettem őket. Főleg arra kértem, hogy ma, az áldozás napján, tartózkodjanak mindennemű zajos mulatságtól. Úgy látszott, az intelemnek volt sikere; mert szokásom szerint körüljárva a mulatóhelyeket, sehol sem találtam őket. Nyugodt lélekkel tértem nyugalomra. Egyszerre csak bezörgettek ablakomon és egy «sietős» beteghez hívtak; kinek legalább az utolsó kenet szentségét adnám föl, mert — mint a vezető asszony mondá — a beteg szava elállt; sem gyónni, sem áldozni nem bír. Az utolsó kenettel is elkéztünk. Mire odaértem, a beteg meghalt. Rémulve vettem észre, hogy a halott egyike azon legényeknek, kik reggel a szent áldozást végezték. Az ismert «híresek» egyike, t. i. semmikép sem zabolázhatta meg mulatozási vágyát. De mivel a községben restellett azon napon korcsmába menni, átment a

szomszéd faluba. Ott szóvitába, majd veszekedésbe keveredett az odavaló legényekkel, a kik vadul összeverték és összeszurkálták. K. J.

Az én testem valóban étel, az én vérem valóban ital. Az üldöztetések borzalmas idején, mikor a keresztények vére patakokban folyt és a büszke pogány császárok keresztényekből rakott máglyák fényénél mulatoztak, egy keresztény atyát fiacskájával a legborzalmasabb halálra: éhhálálra ítéltek. Mélységes börtönbe vetették Krisztus hitvallóit, hol a fekete sötétség volt

egyedüli társuk. Páratlan türelemmel viselték az éhség gyötrelmeit, a mely nap-nap után egyre iszonyúbb kínok között sorvasztotta őket. Elszáradt testükről foszlányokban szakadozott le a ruhájok; sápadt arcukban már csak néhány vércsepp keringett; s a rothadt víz, a mit inni kaptak, még csak fokozta éhségöket. Mikor megfásult ajkukon már a halál kéksége látszott, így szólt a kis gyermek szenvedő atyjához: «Atyám! egyél belőlem!» S erre felhúzván ingecskéjét, odanyujtotta atyjának elszáradt karját, hogy törje le és csillapítsa le vele gyötrő éhségét. Az édesatya könnyekre fakadt kis fiának e megható szeretetén s átölelvén őt, csókjaival halmozta el, és így haltak meg mindaketten.

Fölséges képe ez a mi üdvözítő Istenünk hozzánk való önfeláldozó szeretetének, a ki lelkünk váltságáért elhagyta az egek angyalait; és oltáraink börtönében velünk marad az idők végezetéig. Midőn ugyanis érkezett a borzalmas óra, melyben indulni készült a vérhegyre; midőn az áruló Júdás piszkos kezében csörgette már a vérpénzt, melyért halálra adta Mesterét; midőn hóhérainak kezében villogott már a gyilkos fegyver, és a halál ott ült már neki a sápadt arcán: akkor maga köré gyűjtötte tanítványait, s mintha csak föltépte volna ruháit szentséges kebléről, odanyujtotta nekik a tulajdon szentséges testét és véréát ételül és italul: «Vegyétek és egyétek, igyátok — úgymond — mert az én testem valóban étel, az én vérem valóban ital. A ki eszi az én testemet és issza az én véretem, az élni fog örökké». B.

Föjlajnló ima.

Oltáregyesületi tagok számára az esztergomi érseki hatóság 2204. sz. engedélyével.

QN N. N., a Te méltatlan szolgálód (szolgálód), belépek a legfölségesebb Oltáriszentség tiszteletére alakult Oltáregyesületbe és föjlajnlom magamat és minden tehetségemet a legfölségesebb Oltáriszentségben igazán, valósággal és lényegesen jelenlevő Úr Jézusnak szolgálatára.

Erősen felteszem magamban, hogy az Oltáregyesület szabályaihoz hiven minden hónapban megtartom az imádásórát, évenként megadom a szegény templomok fölsegitésére szánt alamizsnát, gyakran fogok járulni a szentségekhez és a legfölségesebb Oltáriszentség tiszteletére másokat is fogok buzdítani, hogy tőlem telhetőleg jóvátegyem a bántalmakat, melyekkel e földön illetnek az emberek.

Fogadd el Jézusom ezen őszinte és erősen feltett szándékomat és add áldásodat reá!

Boldogságos szűz Mária, Jézus Krisztusnak szentséges anyja és egy-

úttal az én kedves jó mennyei Anyám! Szeress engem, mint gyermeke-det, vezess engem itt a földön az Úr Jézus szolgálatában, hogy majdan az égben Veled és az angyalokkal és a szentekkel együtt színről-szinre láthassam és örökké dicsérhessem Jézust, a Te Fiadat, kit itt a földön dicsérek és tisztetek. Amen.

Röptében a nagyvilág körül.

A föltámadás városa. Reggió di Kalábriában megtörtént az első templom-baraknak a fölszentelése. A barakot villamos világítással látták el, a mi még jobban kitünteti az Isten házának szegényes voltát. A főoltáron egy feszület van csupán, a barak előtt egy nagy fakereszt. A barakot nemzeti és pápai színekkel ékesítették. Az első misén, melyet a szerencsétlenség óta mondtak, tömérdek nép vett részt, melynek csak csekély része fért a barakba. A többiek a szabad ég alatt, szakadó esőben várták meg az istentisztelet végét. A misét De Lorenzo tanár mondotta. Az olasz kultusz-miniszter 150.000 lírát utalványozott ki templomépítésre. A francziák 20.000 frank értékben egy tetszés szerint föllátható és széthordható templomot küldtek Messinának. Amerikából is szállítanak a hajók egy pár ilyen templomot.

Táborozás Kanadában. A középkor lóvagi erényei fölélednek. Ma is vannak keresztes hadjáratok kard nélkül, csupán kereszttel. Az Oltáriszentség birodalma terjedezik. A katolikus vallás terjesztésére alakult társaság («The Catholic Church Extension Society») most Kanadát szemelte ki működése teréül és Torontóban tartja «főhadiszállását». A társaság csak az elmúlt nyár folyamán alakult s szeptemberben tartotta első szervező gyűlését. A társulat tagjai kanadaiak, a kik ép oly jó hazafiak, mint a mily jó katolikusok. A társulat főleg azáltal óhajtja terjeszteni a katolikus vallást, hogy a kanadai nép és papság között misszionárius szellemet honosít meg. E célból kollégiumot fog alapítani hitterjesztő papok nevelésére, az ujonnan alakult egyházközségekben pedig kápolnákat fog építeni és fölszerelni és más hasonló módon elősegíteni az egyház ügyét. (gv.)

Oltáregyesület Temesvárott. Temesvárott a katolikus öntudat egyre örvendetesebb módon ébred. Legutóbb a józsefvárosi iskolánének templomában dr. Várady L. Árpád püspök igen nagyszámú hölgyközönség jelenlétében megalakította az Oltáregyesületet. Az ünnepi hangulatot emelte dr. Csernoch János csanádi megyéspüspök részvétele, ki buzdító beszédet intézett az ájtatoskodó hölgyekhez. Eddig több száz uri asszony iratkozott be az egyesületbe. Az egyesület tagjai minden hó első péntekén szentbeszédre s ájtatosságra gyülekeznek a józsefvárosi apáczaemplomban s ugyanakkor új tagok vétetnek föl.

Az Örökimádás-templomegyesület közgyűlése.

AZ ÖRÖKIMÁDÁS-TEMPLOMEGYESÜLET folyó évi márczius 4-én délelőtt 10 órakor tartotta közgyűlését a Központi Oltáregyesület nagytermében. Jelen voltak:

Gróf Zichy Nándor, örgróf Pallavicini Edéné, gróf Zichy János elnökök, gróf Zichy Aladár, Kánter Károly prelátus igazgató, M. de la Salette főnöknő, dr. Glattfelder Gyula egyetemi tanár, gróf Cziráky Antal, Medits Nándor lazaristaháziönök, Soós István karmelita-házfőnök, dr. Zlinszky János ügyész, Aigner Sándor műépítész, dr. Herczeg Mihály egyetemi tanár, gróf Cziráky Lujza, gróf Cziráky-Almásy Erzsébet, Kiss Aladárné, gróf Zichy Livia Klára, Tihanyi Béláné, Éberling Józsefné, báró Vécsey Eszter, báró Seldeneck Fanny, Hoffmann Tódorné, Herfort-nővérek stb.

A szentmise után, melyet *Kánter* Károly prelátus mondott az Örökimádás templomában, gróf *Zichy* Nándor üdvözölte a jelenlevőket. Megnyitó beszédében lelkes szavakkal emelte ki örgróf Pallavicini Edéné kiváló érdemeit az Örökimádás-templom létesítése és felszerelése körül. Dr. *Glattfelder* Gyula az egyesület titkára és pénztárosa elsőbbséggel jelentést tett az egyesület 6 évi működéséről, majd *Aigner* Sándor műépítész olvasta föl jelentését, utána dr. *Glattfelder* Gyula terjesztette elő a pénztári jelentést. *Kánter* Károly az egyesület igazgatója a távollevő *Heinrich* Aladár helyett jelentette, hogy a számvizsgáló-bizottság átvizsgálta a számadásokat és azokat teljesen rendben találta. A közgyűlés az egyesület önfeláldozóan buzgó pénztárosának, dr. *Glattfelder* Gyulának és dr. *Zlinszky* Jánosnak, az egyesület ügyészének a fölmentést megadta.

Majd gróf *Zichy* János az alapszabályok módosítására tett javaslatot, hogy további rendeltetésüknek jobban megfeleljenek és kérte a közgyűlést, hogy ezen okból májusban rendkívüli gyűlést hívjon össze.

Gróf *Zichy* Nándor elnöki zárószavában hálát ad az Istennek, hogy az Örökimádás-templom létrejött, mely a székesfőváros hitéletére már eddig is befolyással volt. Hisz a templomot az istentiszteletek alkalmával zsúfolásig látogatja a közönség. Kiemelte az építőbizottság tagjainak érdemeit, jelesen *Kánter* Károlynak, a magyarországi eucharisztikus mozgalom vezérének kitartó, lelkes működését; ő volt az, ki a mozgalomban apostoli szavával lelket öntött és a művet diadalra segítette, továbbá dr. *Glattfelder* Gyulának, az egyesületnek hat éven át volt fáradhatatlan titkárnak és pénztárosának, ki mint ilyen nagy érdemeket szerzett a mű létesítése körül. Köszönetet mond továbbá *Aigner* műépítésznek, ki kiváló műzslésével, szakavatottságával adott testet a tervnek, melyre az első díjat és a megbízást is megnyerte. Szép szavakkal emlékezik meg *Zlinszky*

ügyész és Heinrich Aladár érdemeiről. Heinrich Aladár főleg a templom-munkálatok szakszerű ellenőrzésével tett nagy szolgálatot az egyesületnek. Majd Medits Nándor lazarista-házfőnök és igazgató közreműködését méltatta, a ki főleg gyakorlati tanácsaival segítette elő a templom művészi megalkotását.

Gróf *Cziráky* Antal megemlékezik ezután özv. gróf *Cziráky* Jánosné-ról, mint az egyesület első elnöknőjéről és a kezdeményező családjának nevében mond köszönetet édes anyja tervének megtestesítéséért.

Végül *Kánter* Károly prelátnak, igazgató megragadja az alkalmat, hogy az Oltáregyesület nevében, mint amelynek legtöbb szolgálatot tett a Templom-egyesület, a bizottsági tagoknak egyenkint és összesen elismerését és háláját fejezze ki. Különösen kiemeli dr. Glattfelder Gyula titkár és pénztárosnak érdemeit, ki mint az Oltáregyesület másodigazgatója és az Örökimádás című lapnak több éven át buzgó szerkesztője, az Oltáriszentségnek főleg az országos eucharisztikus kongresszusokon nagy tudományú és ékesszóló hirdetője és az Örökimádás templomegyesület fáradhatatlan titkára és pénztárosa kötelezte le magának az Oltáregyesületet. Szóló Isten ajdását kívánja Glattfelderre, kit Ófelsége a napokban nevezett ki egyetemi tanárnak. Óhajtja, hogy az Isten sokasítja meg azokat a gazdag talentumokat, a melyekkel már eddig is megáldotta őt, hogy országos jelentőségű alkotásai minél jobban felvirágozzanak és a lelkében szunnyadozó tervek sikeresen testet öltsenek. Az ülés 12 órakor ért véget.

Közgyűlési jelentések.

Titkári jelentés.

Istenben boldogult Erzsébet királyné gyászos halála után azonnal fölmerült a gondolat, hogy hazánk nagyasszonyának emlékét ne csak szoborral örökítsük meg, hanem templomot is építsünk, mely az Oltáriszentség szüntelen imáadásának szolgálva mintegy nemzeti szentélylyé legyen, ahol a hívek ezrei s e szent célra különösen kiválasztott lelkek éjjel-nappal imádják a kenyér színe alatt köztünk levő Úr Jézust, s kérik Őt, dicsőítse meg a boldogult királynét és adjon békét ennek a

mi hányatott társadalmunknak és nemzetünknek, mely a nagyasszony gyászos halálában a kor bűneit is siratta. A budapesti központi oltáregyesület, mely addig is már sok katolikus társadalmi és kegyeletes mozgalomnak volt megindítója és éltető forrása, vette kezébe az ügyet s fogott nagy lelkesedéssel a szép terv megvalósításához már 1898-ban. Istenben boldogult gróf *Cziráky* Jánosné, az Oltáregyesület akkori elnöknője, s a lánglelkű igazgató, *Kánter* Károly kezdték meg a szép eszme híveinek toborzását. A magyar társadalom figyelmét és ál-

dozatkészségét akkor ugyan már nagy mértékben igénybe vette a királyné emlékét hirdető szobor eszméje, de alig pendített meg a gondolat, hogy örökimádási templom emeltessék nemzeti fogadalmi mű gyanánt Erzsébet királyné emlékének, a társadalom minden rétegéből számosan jelentkeztek, a kik a kegyeletos terv megvalósítására erőiket felajánlották.

Az első teendő nagy, országos bizottság megalakítása volt, mely a gyűjtést megindítsa, az érdeklődést mindenfelé fölköltse, s az illetékes hatóságokkal tárgyaljon, hogy a templom minél előbb létesüljön. E célból 1908. decemberében a budapesti katolikus kör dísztermében országos értekezletre gyűltek össze az érdeklődők, hol gróf Zichy Nándor, a magyar katolikusok vezére s Kánter Károly apát, a központi Oltáregyesület igazgatója ismertették az eszmét. Az értekezlet nagy lelkesedéssel kimondotta, hogy Erzsébet örökimádás-templomépítő bizottságot alakít, s annak kezébe teszi le az ügyet. A bizottság elnökeve gróf Zichy Nándor és gróf Cziráky Jánosné, társelnökökké gróf Zichy Nándorné és gróf Wenckheim Krisztina választattak. Igazgató Kánter Károly lett. Ők intézték a százas országos bizottsággal az agitáció munkáját.

A nagybizottság haladéktalanul megkezdte a gyűjtést, mely mindjárt kezdetben szép eredménnyel folyt. Közben az elnökségben változás állott be, amennyiben gróf Cziráky Jánosné elhalálozván, he-

lyébe az Oltáregyesület új elnökszozonya, örgróf Pallavicini Edéné választott elnökke. A mozgalom irányítása ettől fogva Ő Excellentiája kezébe volt letéve, ki azt oly buzgalommal és áldozatkészséggel végezte, mely példa nélkül áll az újabbkori katolicizmus történetében, s hogy az Örökimádás temploma nagy nehézségek daczára elkészült, az egyenesen Ő Nagyméltóságának érdeme. Gróf Zichy Nándorné Ő Excellentiája a társelnökségről az egész bizottság nagy fájdalomára lemondván, helyébe társelnökké gróf Zichy János választott, ki az elnöknel a munkában és érdemben is végig hiven osztozott.

A nagybizottság nem elégedett meg a központi szervezkedéssel, hanem hogy az eszmét minél szélesebb körökben propagálja, vármegyei és városi helyi bizottságokat is szervezett, összesen ötvenháromat. E helyi bizottságok fáradozásának köszönhető, hogy a gyűjtés negyedik évében körülbelül fél millió korona volt együtt a templom céljaira.

1902. év végén kezdett a bizottság a templom megvalósításának s az építés megkezdésének gondolatával közelebb foglalkozni. Mindenek előtt telek vásárlása lett volna szükséges. Előbb ugyan megkísérelte a bizottság, hogy a székesfővárostól ingyen szerezzen megfelelő helyet, de mivel több rendbeli kérése visszautasított, végre is telekvásárlásra határozta el magát s hosszas

keresés után az Üllői-út 75. és 77. számú házak vételét javasolta az e célra kiküldött szűkebb bizottság.

Ugyanekkor a nagybizottság átalakuláson ment keresztül. Mivel jogi ügyletek kötésére felhatalmazott jogi személynek a bizottságot nem lehetett tekinteni, elhatározott egy egyesület alakítása s így létesült 1903-ban az Erzsébet örökimádási templom-egyesület s ettől fogva az egyesület választmánya, illetőleg a kebeléből kiküldött végrehajtó bizottság intézte a templom építési dolgát.

A telkek megszerzése után pályázatot hirdetett az egyesület a templom-tervekre, mely 1903. okt. 1-én járt le. A pályázatban nyolcz építész vett részt. Az I. díjat Aigner Sándor, a másodikat Hofhauser Antal, a harmadikat Sztelhló Ottó nyerte el. Aigner Sándor és Hofhauser Antal között szűkebb pályázat tartott meg, s ennek alapján Aigner Sándor bizatott meg a templom s a vele kapcsolatos zárda végleges tervezetével és művezetésével.

Közbevetőleg meg kell említenem, hogy ekkor már megvolt a miniatűr örökimádási templom és zárda, IX., Rákos-utca 5. szám alatt, a hová az elnöknő Ő Nagyméltósága s az igazgató buzgólkodása folytán a Mária Reparatrix szentségimádó apácák rendje bevonult s megkezdte a szüntelen imádás szent művét. Ugyan e rend anyái voltak kiszemelve a végleges templom gondozására.

1904. év tavaszán, miután május

hóban Ő Felsége s az uralkodóház jelenlétében az alapkö ünnepélyesen letétezt, megkezdődött az építés s folyt négy esztendőn keresztül.

Ugyanattól az időtől kezdve végezte az egyesület végrehajtó bizottsága az irányítás, ellenőrzés, tervezés és munkakiadás teendőit. A tizenegy tagú végrehajtó bizottság azon négy esztendőnél hosszabb idő alatt, amíg az építés tartott, hatvanöt ülésben végezte feladatát. Ez üléseken történt a pénztári állapotról való számadás s az ennek megfelelő költségvetési összeg preliminálása. E bizottság vizsgálta át tételről-tételre a műépítész előterjesztését s határozott az általa javasolt újítások és módosítások felett. Az építésnek nem volt semmi számottevő mozzanata, mely a bizottság tudta és hozzájárulása nélkül történt volna. Mulasztást követnének azonban el, ha elhallgatnók, hogy a bizottság munkájának sima és sikeres lebonyolítását első sorban az tette lehetővé, hogy míg Aigner Sándor műépítésben lelkiismeretes és kiváló szakerőt birtunk, addig az építés ellenőre, Heinrich Aladár úr oly ritka körülménnyel és buzgalommal végezte a fölülvizsgálat tisztét, hogy őt illeti meg az elnökség mellett a siker érdemének oroszlanrésze.

A végrehajtó bizottság állandó munkája mellett az egyesület többi szervei is lelkiismeretesén végezték hat éven keresztül feladatukat. Nevezetesen az egyesület közgyűlései, melyeken rendszerint lánglelkű el-

nökünknek, Zichy Nándor gróf úrnak felszólalásait hallottuk, az ország katolikus társadalmá színejavának jelenlétében folytak le. S a jelen közgyűlés, mely a nagy mű befejezésének örvendetes tényét van hivatva konstatálni, azzal a tudattal zárhatja le az egyesület hat első esztendejének működését, hogy az áldozattal, melyet a magyar katolikus társadalom az Erzsébet-örökimádási templom érdekében hozott, az egyesület nem élt vissza, hanem teljesítette a társadalom várákozását, értékes művel gazdagította a nemzet székesfővárosát, s hivatása szerint áldozott úgy a legszentebb vallási kegyeletnek, mint a legnemesebb hazafiúi érzelmeknek.

Dr. Glattfelder Gyula,
titkár.

A műépítész jelentése.

Mélyen tisztelt Közgyűlés!

Sok munkával és fáradsággal, de amellettsok szeretettel és lelkesedéssel is, sikerült az Isten segítségével végrehajtanom azt a kiválóan megtisztelő feladatot, melylyel a Nt. Egyesület kegyes volt csekélységemet megbízni. Az Örökimádás templom külsőleg is belsőleg is készen áll, és a feladatom művészi részének befejezése után már csak annak anyagi részének kell még eleget tennem, a mennyiben az építkezés végleges építési költségeiről számolok be a mélyen tisztelt Közgyűlésnek. Előrebocsátom, hogy a zárda és oltáregyleti épületek már a befejezésükkor, 1906. évben véglegesen leszámoltattak és a leszámolás köz-

gyűlési jóváhagyást is nyert. A jelenlegi részletes leszámolás tehát csak a templom, a templom és szárnyépületek közötti folyosók, a templom belső felszerelésének és a zárda és oltáregyleti épületben pótlólag végzett munkák költségeire vonatkozik, és az alább közölt összegek csak egy terjedelmes műveletnek végeredményét képezik.

A részletes végelszámolás szerint tehát:

A templom építési költségei	kor. 539.520-04
Az összekötő folyosók építési költségei	» 66.780-40
A templom belső berendezésének költségei	» 265.944-35
A zárdaépületben teljesített pótmunkák	» 5.120-74
Az oltáregyleti épületben teljesített pótmunkák	» 2.336-40
Építési tiszteletdíj	» 52.800-—
Összesen:	kor. 932.501-93

Ehez hozzáadva a már leszámolt két szárnyépület költségeit é. p.

A zárdaépület építési költségei	kor. 163.829-03
Az oltáregyleti épület építési költségei	» 168.039-31
Lesz az egész épületcsoport építési költsége a templom belső felszerelésével együtt	kor. 1.264.370-27
A templom és az összekötőfolyosók végleges költségei eszerint összesen	kor. 606.300-—
Ezekre a költségvetés szerint előirányoztatott	» 533.738-—
Mutatkozik tehát többköltség	kor. 72.562-—

E túlkidadás megindokolására legyen szabad felemlítenem, hogy a Nt. Építőbizottság valósággal a hivatásának magaslatán, állva és áthatva attól a magasztos érzéstől, hogy az Isten

dicsőségére és egy szeretett királyné emlékére emelt, évszázadokra szóló alkotásnál a túlzott takarékoskodás nincs helyén, — építésközben sok olyan többletköltséget engedélyezett, amelyek úgy szépészeti mint tartóssági szempontból a templomnak javára váltak.

Ezek egy külön kimutatás szerint; csak a lényegesebb tételeket számítva, kitesznek kb. 30.000.— koronát, úgy hogy ezek levonása után az előre nem engedélyezett költségtöbblet az előirányzathoz képest kb. 42.500.— koronára apad le, ami az előirányzott összegnek alig 8%-át teszi.

De még ebben a többletben is lényeges szerepet játszanak azok a költségek, a melyek a tervezet részleges kidolgozása közben, egyes méretek szükséges nagyobbítása, egyes részletek díszesebb kiképzése által, sok apróságból lassankint felszaporodva, végeredményben ugyan csak az építmény művészi megjelenésének fokozását szolgálták.

Hogy csak egy-két példát említsék, a főtorony eredetileg 53·50 m. magasra volt tervezve; a részletes tervek kidolgozásánál elkerülhetetlen volt, hogy egyes részeiben itt is, ott is egy csekélységgel magasabbra ne emel tessék, míg végül 56·00 m. magas, tehát az eredetnél 2·50 m.-rel magasabb lett. A két oldaltornyocska legfelső emeletét egy kissé díszesebben kellett kiképezni, hogy a főtoronnyal összhangzásba jussanak, a mit szintén csak a részletezésnél lehetett megállapítani. Ez a két tétel egymagában már kb. 8500.— kor. többlet-

költséget okozott, de viszont annak ellenértéke is a templom külső megjelenésén jut érvényre.

A költségtöbblet egy része pedig annak tulajdonítandó, hogy a költségvetés összeállításakor egy ilyen nagyobbszabású műnél az 1:100 méretű tervezet alapján a munkaszükséglet teljes pontossággal meg nem állapítható.

A templom belső felszerelésének költségei összesen 265,944·35 koronára rúgnak; ebből az összegből azonban maga a templomalap csak kb. 50.000.— koronát fedezett, míg a többi kb. 216.000.— kor. külön összegyűjtését az Egyesület lelkes Elnöknője, örgróf Pallavicini Edéné Ő Nagyméltósága volt kegyes kilátásba helyezni.

A zárdaépületben teljesített pótmunkákban befoglaltatik a kertben körülvezetett vasszerkezetű folyosó, az udvarok kikövezése és egyéb olyan munkák költségei, a melyek ezen épületrész leszámolásakor még nem voltak elkészíthetők. Hasonló természetűek az oltáregyleti épületben végzett pótmunkák is.

E jelentésem kiegészítéseül meg kell még említenem, hogy az előbb kimutatott 932.501·93 kor. összköltségéből — eltekintve a belső felszerelésnek ama részétől, a melyről mint említve örgrófnő Ő Exellentiaja lesz kegyes gondoskodni — még 49.952·53 kor. számlahátralékok állnak fenn.

Az egész leszámolási műveletet Heinrich Aladár úr, az építkezés lelkiismeretes és fáradságot nem ki-

mélő ellenőre volt szives átvizsgálni, és annak helyességéről meggyőződni.

Mélyen tisztelt Közgyűlés! Nem zárhatom be a számadatok e rideg sorozatát anélkül, hogy most amikor utólszor van szerencsém a mélyen tisztelt Közgyűlés előtt megjelenhetni, kifejezést ne adjak a legőszintébb, a legmélyebben érzett hálámnak azért a nagy bizalomért, a melylyel a Nt. Egyesület e rendeltetésénél és művésziességénél fogva egyaránt magasztos és előkelő építmény megalkotását az én kezeimbe letenni méltóztatott.

E kitüntető bizalom erős visszhangot talált abban az őszinte, komoly igyekezetemben, hogy minden tudásom, minden tehetségem megfeszítésével, a szabott határokon belül, a tőlem telhető legjobbat nyujtsam a mélyen tisztelt megbizóimnak, a hívők seregének, és késő utódainknak egyaránt.

De szívem mélyéből fakadó hálás köszönettel adózom ezúttal a Nt. Egyesület Végrehajtó Bizottságának is, a ki az építkezés százféle ügyesbajos dolgában annyi műérzékkel, annyi jóindulattal és bőkezűséggel volt kegyes törekvésében oly hathatósan támogatni, hogy az elért siker nagy része az igen tisztelt Végrehajtó Bizottságot, de különösen annak Elnöknőjét, — az építkezés lelkét és éltetőjét — Örgróf Pallavicini Edéné Ő Excellentiáját méltán megilleti.

És ha e végtelen hálaérzetem kifolyásaképpen egy óhajtást szabadna hangoztatnom, úgy ez az, hogy ha

még a tervező műépítész is arra lett érdemesítve, hogy neve az emléktáblán megörökítettett, úgy második emléktáblán, ragyogó példaképen, utódaink buzdításául örökítesenek meg azok nevei is, a kik fáradhatlanul, önfeláldozó buzgósággal közreműködtek e kegyeletes alkotás létesítésén, a melyen mindvégig legyen az Isten áldása.

Aigner Sándor,
műépítész.

Pénztári jelentés.

Az Erzsébet-örökimadási templom gyűjtése még 1898-ban megkezdődött. Az országos bizottság első évi működésének már számottevő eredménye volt. De igazán csak a vidéki bizottságok felállítását követően folyt a gyűjtés intenzitással. E bizottságok érdemeit nem lehet említetlenül hagyni. A főuri és hivatalos osztály legjobb neveinek viselői versenyeztek a legalsó társadalmi osztályokkal a siker érdekében. S a gazdagok ezrei mellett a gyűjtőlistákban ezer és ezerszám előforduló 20 filléres adományok tanuskodnak amellet, hogy az örökimadás temploma az egész magyar társadalom műve.

A begyűlt pénz a Magyar Általános Hitelbanknál helyeztetett el folyó számlán, ahonnan az Elnöknő Ő Nagyméltósága utalványozott a szükséghez mérten. Ez a körülmény, hogy a pénzek nem közvetlenül az egyesület pénztárába, hanem a bankhoz folytak be, egyrészt egyszerűsítette a pénzkezelést, de másrészt akadályozta annak, hogy a vidéki bizott-

ságoknál eszközölt adományok külön felsorolhatók legyenek, mivel e bizottságok a gyűjtött pénzt egy összegben szolgáltatták be a banknak. Így csak a különös nagy eredménnyel működő bizottságok fölemlítésére szorítkozhatunk, s itt legnagyobb köszönettel kell adózni a sopron-, vas-, fehér-, torontál-, temes-, békés-, veszprém-, szolnok-, pozsony-, nyitra-, bars-, baranya-, zemplén-, komárom-, somogy-, szepes- és szabolcsmegyei helyi bizottságoknak, melyek a gyűjtés terén a legnagyobb eredményt mutták fel. Egyesek gyűjtése közül különösen ki kell emelni Ferenczy Ida, Hg. Esterházy Miklósné és Kiss Aladárné gyűjtéseit, [mint legeredményesebbeket.

Egyesek adományai közül az 1000 koronánál magasabbakat sorolom fel, de csak azokat, a melyek a központban fizetettek be. Ezek időrendi sorban: Gr. Esterházy Miklós Móríc (2000), Gr. Esterházy Miklós Móríczné (2000), Zalka János püspök (2000), Schusztér Konstantin (2000), Lajos Viktor főhg. (1000), Győri székes káptalan (1000), József főhg. (2000), Klotild főhgnő (2000), Hidassy Kornél (2000), Nagyvárad i. sz. káptalan (1000), Thurn Taxis Albert hg. és neje Margit főhgnő (4716) özv. Mailáth Györgyné (2000), Gr. Szapáry Gézané (1000), Hohenlohe hgné (1000), Gr. Mailáth Gusztáv Károly (2000).

De mindez összegek elégtelenek voltak mivel a szükséglet napról napra növekedett s már attól tartotunk, hogy nem lesz fedezetünk. Ekkor lepte meg Elnökő Ő Nagy-

méltósága a bizottságot azzal az örvendetes hírrel, hogy édesanyja özv. Mailáth Györgyné 200,000 koronával járul a templom és zárda építési költségeihez. Tulajdonkép ez a fejlődési adomány tette lehetővé az építés lebonyolítását.

Az ily formán begyűlt pénzen kívül rendelkezésünkre állott még a főváros segélyadománya 100,000 korona, az osztrák-magyar bank által engedélyezett 300,000 korona jelzálogkölcsön, s a bokréta utcai most eladott telek vételára, 40,000 korona.

Az egyesület bevétele főnnállásától fogva a mai napig volt összesen	1.334.190 K 99 f.
Kiadás összesen	1.274.885 « 25 »
Pénztári maradvány	59.305 K 74 f.
Ezen összegből kifizetendő	49.962 « 52 »
Rendekezésre marad	9.353 K 21 f.

Megjegyzendő azonban, hogy ez összegben nem foglalatik benn a templom belső felszerelésének költsége, mert ennek összegyűjtését Elnökő Ő Nagyméltósága külön vállalta magára, s ennek nagyságáról Ő Excellentiája külön tesz jelentést.

A bevételi főösszegeből telekvételre és a velejáró költségekre kifizetett	239,311 K 96 f..
Az építési végösszeg	998,425 » 92 f

A fennmaradó 96,453 K 11 f, a pályázat költségeire, ügynöki díjra, illetékekre, törlesztésre és apróbb kiadásokra ment el. Az építés ügyének finansziális lebonyolítása ezzel megtörtént. De hátra még egy nagy teher. Az osztrák-magyar banktól felvett 300,000 K kölcsön évi 15000 K terhet ró az egyesületre.

Dr. Glattfelder Gyula,
pénztáros.

és neje 8000 k, gróf Festetics Tassiló és neje 8000 k, gróf Wenckheim Frigyes és neje 8000 k, gróf Zichy Nándor és neje 8000 k, özv. gróf Andrássy Aladárné 2000 k, gróf Hadik-Barkóczy Endre 2000 k, gróf Andrássy Géza 2000 k, gróf Cziráky Antal 2000 k, gróf Cziráky Béla 1000 k, gróf Csekonics Endre 2000 k, örgróf Pallavicini Sándor 3000 k, gróf Teleky Gézáné 2000 k, gróf Wenckheim Dénesné 1000 k, özv. gróf Korniss Miklósné 1400 k, gróf Zselenski Róbertné 1400 k, gróf Hunyady József és Károly 1400 k, gróf Csáky Albin, Károly és Vidor 1400 k, Dessewffy püspök 5000 k, Párvy Sándor püspök 1000 k, gróf Zichy József 2000 k, gróf Festetics Pálné 1000 k, takarékpénztári kamatok 2176 k, özv. Majláth Györgyné 8000 k, örgróf Pallavicini Edéné 1400 k, Isten dicsőségére 1000 k, Ő felsége a király 58.000 k, gróf Karátsonyi Jenő 500 k, herceg Pálffy Mik-

lósné 200 k, Orczy Tekla bárónő 100 k, özv. báró Vécsey Józsefné 100 k, Cziráky Louisa grófnő 200 k, Zichy Carolin grófnő 200 k, gróf Nádasdy Tamás 200 k, Kállay Vilmos 100 k, ft. Döbrössy Alajos pécsi kanonok 400 k, pécsi gyűjtés 300 k, Erdélyi egyházmegyei gyűjtés 183 k, Asbóth Jánosné 250 k, báró Nopcsa Elekné 50 k, báró Orosdy Fülöpné 1000 k, gróf Schönborn-Buckheim Károly 100 k, biboros hercegprimás 10.000 k, gróf Pálffy István 100 k, gróf Erdődy Gyula 300 k, gróf Andrássy Sándor 250 k, herceg Hohenlohe Clodwigné 1000 k, gróf Hadik Béláné 44 k, Névtelen 1375 k, Cziráky-Almásy grófné 200 k, özv. Heinrich Károlyné 550 k, dr. gróf Batthyány László 200 k, özv. Majláth Györgyné 8000 k, Zichy Sarolta grófnő 500 k, gróf Festetics Vilmos 1000 k, herceg Thurn és Taxis Albert 10.000 k. Összesen: 203.578 korona.

A gyűjtés folyik.

Tagdíjak.

Esztergom főegyházmegye területéről dr. Babura László 452 k 26 f.
Eger főegyházmegye területéről Debreczeni János kanonok 2000 k.
Szamosujvár, Bene Sándor nagyprépost 18 k 96 f.
Veszprém egyházmegye területéről ftdő Pályi József 238 k 54 f.
Csanád egyházmegye területéről Geiger Alajos plébános 471 k 52 f.
Szombathely egyházmegye területéről Tóth József kanonok 1056 k 62 f.
Munkács, dr. Mikita Sándor 25 k 70 f.
Szatmár egyházmegye területéről Binder András kanonok 235 k 87 f.
Besztercebánya özv. Gürtler Antalné 40 k 32 f.
Eperjes egyházmegye területéről dr. Repák Jenő 449 k 66 f.
Kassa egyházmegye területéről Plent István plébános 721 k 84 f.
Lugos egyházmegye területéről Boros János kanonok 193 k 99 f.
Január hóban befolyt díjak: özv. Lettovics Alajosné 40 f, ftdő Plent István esperes-plébános Kassa egyházmegye területéről 250 k, Vigkedvü Pálné

4 k, özv. Hier Mihályné, özv. Plettler Károlyné és Plettler Imre 3 k, Droppa Teréz 1 k, Haasz Józsefné 5 k, Szamolovszki Lujza 4 k, Balla Mariska 4 k, Irgalmas Nővérek gyűjtése Selmezbánya 14 k 20 f, özv. Balás Ignáczné 2 k, Balzer Teréz 2 k, Hollósi Gyuláné 24 f, Wiesenfart Józsefné 24 f, Várkonyi Antal 1 k, özv. Winkler Emilné 1 korona.

Az Oltáregyesület elhunyt tagjai 1908. évben. Plettler Imre Hörcsök, Ambrus-Petres Mária Hont-Bozók, Csokán Mária Vinga, Fondersmid Károly Bpest, Garger Ignác, Strém Herman Magdolna, Nagyikinda; Hutter Mária, Jaksics Anna Kukmér, Koch Erzsébet Nagyikinda, Knotz Mária Strém, Lichy Mihályné Budapest, Sopper Julia Kukmér, Tóvizi Borbála, Vereb Erzsébet Tiszapüspöki. — A Budapesti Oltáregyesület elhunyt tagjainak névjegyzéke az egri egyházmegye területén: Németh Imre, Takács Erzsébet, Székely Anna, Németh Borbála, Kovács Rozál Borsódszirákon; Kis Lőrincz Dövényen; Tóth Emerencia Erdőkövesden; Drótos Erzsébet, Tót Anna, Jónás Mária, Kuriás Karolin, Barnák Mária Gáván; Tóth Anna, Czap Borbála, Berecz Francziska Gyöngyöspatán; Nagy Gábor, Holló Katalin, Szilák János, Járvás Anna, Zsizi Gábor, Ádám Verona, Ádám Anna, Szőke Brigitta, Mihályi Erzsébet Jászapáti; Varga György Kurittyán; Venkov Mária Vényán; Bolyki Apollónia, Bekkő József, Horváth Erzsébet, Fejes Antónia, Molnár Erzsébet, Kis Lőrincz, Panyik Eszter, Kócsa Zsuzsánna Mátraderesken; Szabó Bertalan Recskán; Juhász Erzsébet, Mares Mária, Orosz Erzsébet, Hajtós Mária, id. Kovács Mária, Forgács Juliánna Rudóbányán; Boros Hermin, Boros Erzsébet, Meskó Margit Sajónemetin; Bodor Katalin, Hegedüs Juliánna Tiszaszajolon; Palkó Katalin, Draveczi Zsuzsánna Szúhogyon; Mikita Juliánna Újfehértón; Juhász István, Juhász János, Drencsán András Alsótelekesen; Tóth Teréz Szúhogyon.

Sekrestyések és Harangozók Vezérkönyve. Irta: *Pogonyi Bernát*, balatoni római kath. lelkész. Kiadja: *Rétay Kálmán*, borsódsziráki róm. kath. lelkész, az «Egyházi Műipar» és «Egri Népkönyvtár» szerkesztője. *Második bővített kiadás.* Az egri főegyházmegyei hatóság engedélyével. Ára amatőr-kötésben 1 kor. 40 fillér. Budapest, 1908. (89, 128 l.)

Pogonyi Bernát, balatoni lelkész, ezen cím alatt egy nagyon hasznos vezérkönyvet írt a buzgó sekrestyések és harangozók számára, mely őket főképp a komplikáltabb ceremóniákra, de általán egész évi teendőikre nézve is útbaigazítja. E gyakorlati irányú, egyszerű, népies nyelvezettel, ügyes beosztással írt könyvecske egyrészt fölmenti a lelkipásztort a folytonos magyarázatok és útbaigazítások terhetől, másrészt az egyházi tájékozatlansága vagy épen tudatlanságából eredő zavaroknak is elejét veszi, melyek tudvalevőleg sem az istenitiszteletnél annyira kívánatos harmóniának emelésére, sem az ájtatoskodó hívek épülésére nem szolgálnak. *A lelkipásztoroknak, a kántor-tanítóknak, kik a minisztrások betanításánál szintén fölhasználhatják, továbbá a sekrestyések- és harangozóknak, úgyszintén a templomgondnokok és kurátoroknak* tett a kiadó üdvös szolgálatot, midőn e házagpótló vezérkönyvnek — melynek első kiadása rövid idő alatt teljesen elfogyott — újból való kiadására vállalkozott. Szerző egészen átdolgozta, s a beérkezett észrevételek fölhasználásával tetemesen bővítette munkáját, mely *szent Guidó*, a sekrestyések és harangozók patronusának szépen sikerült képével díszítve, most hagyta el a sajtót. A könyv négy főrészre oszlik. I. A szentmise. II. Ünnepi teendők. III. Szolgálat a Szentségek kiszolgáltatásakor. IV. Különlélek. Mikor kell harangozni? Direktorium. Ostyasütés. Egyházi ruhák mosása. Tisztogatás. A harangozó a templomban és a magánéletben. Gyakori latin szavak magyarázata. **Megrendelhető 1 kor. 40 fillér árban az «Egyházi Műipar» szerkesztősége címén Borsódszirák, u. p. Finke.** A pénz előre való beküldésénél a könyv *bérmentes szállítással* küldetik.